

Programbladet

Uppsala Senioruniversitet

Höstterminen 2023

Uppsala Senioruniversitet hösten 2023

Eventuella ändringar förs kontinuerligt in på webbplatsen under fliken Program och medlemmarna meddelas via e-post eller brev.

Tisdagsföreläsningarna och flera föreläsningar som ges i Missionskyrkans Kyrksal filmas också. Varje film ligger efter någon dag på USU:s webbplats i två veckor.

De allra flesta studiecirkelarna ges i lokal, men några ges helt eller delvis digitalt, via nätverktyget Zoom.

Innehållsförteckning

Tisdagsföreläsningar

3

Både i lokal och filmad

Föreläsningsserier

5

1 Arbetets svett och möda

2 Historia i och omkring Uppsala slott. *Både i lokal och filmad*

3 Nedslag i konsten. *Både i lokal och filmad*

4 Japanbilden. Nedslag i japansk konst och kultur

5 Richard Strauss – ett livslångt kärleksförhållande med den kvinnliga rösten. *Både i lokal och filmad*

6 I mindre poeters sällskap

7 Min musik. *Både i lokal och filmad*

8 Levande jazzhistoria

9–10 Filmstudio Fyris, Grupp 1 och 2

11 Tiden – hur jag undrar vad du är

12 Deckaren som samhällspegel

13 Tillståndet i välfärden. *Både i lokal och filmad*

14 Tillståndet i världen hösten 2023. *På plats (A) och Filmad (B)*

15 Sveriges historiska och framtida basnäringar

16 Tillståndet på jorden – Biologisk mångfald

17 Trädgården II. Köksträdgården till lyst, njutning och terapi

18 Vår hjärna är fantastisk men kan drabbas av sjukdom. *Både i lokal och filmad*

Studiecirklar, ej språk

12

19 Människor, djur, natur och miljö

20 Västafrikanska författare

21–22 Skrivarstuga I och II

23 Akvarellmålning, Grupp 1

24 Akvarellmålning, Grupp 2. *Digitalt via Zoom*

25 Musikhistoria i sex nya kapitel.

Musiklyssnarcirkel

26–27 Rockmusikhistoria, Grupp 1 och 2.

Musiklyssnarcirkel

28 Uppsalas gatunamn genom tiderna

Anmälan

Mer information om anmälan och deltagande finns på sidan 26 i det här Programbladet.

Sekretariat

Sekretariatet på Bergsbrunnagatan 1 är öppet måndag till fredag kl. 10–12 från 15 augusti.

Telefon: 018-24 35 01. E-post: usu@usu.se

Webbplats: www.usu.se

29 Om medborgarperspektivet i stadsbyggandet

30 Matematikens expanderande universum

31 Universums hemligheter

32 Batterier

33 Gifter och förgiftningar

34 Fåglar under hösten

Studiecirklar, språk

14

Några ges helt eller delvis via Zoom

35 Arabiska

36–38 Engelska

39 Finska

40–52 Franska

53 Grekiska

54–67 Italienska

68–72 Latin

73 Nordsamiska

74 Polska

75–76 Ryska

77–85 Spanska

86–91 Tyska

Resor och studiebesök

23

Stadsvandring i Uppsala, centrum

Stadsvandring i Uppsala, Leche

Millesgården, textilkonst

Östasiatiska och etnografiska museet

Folkoperan, Sjostakovitj

Nationalmuseum: Trädgården

Skultuna Messingsbruk

Dramaten: Tolvskillingsoperan

Berwaldhallen: Trettondagskonsert

Övriga arrangemang

25

Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Jazzensemble

Ölbryggning i kastrull

Regler för anmälan och deltagande 26

Tisdagsföreläsningar

Lokal: Missionskyrkan Uppsala. Föreläsningstid 13.15 – ca 14.00 eller 14.15. Därefter tid för frågor. Föreläsningarna filmas för visning i 14 dagar för USU:s medlemmar och läggs ut någon dag efter föreläsningen.

5 sept. Marika Edoff

Solceller – från fyrar och fritidshus till kraftverk

Presentatör: **Bo Höistad**

19 sept. Lena Kåreland

"Intigheten skrämmer mig" – Simone de Beauvoir om åldrandet och döden

Presentatör: **Gunnel Forsberg**

3 okt. Karl-Oskar Lindgren

Allt fler utrikesfödda – vad betyder det för demokratin?

Presentatör: **Lena Sommestad**

17 okt. Bo Sundqvist

Anders Celsius, vår kanske till namnet mest kände uppsalaforskare – vem var han?

Presentatör: **Jan Fagius**

31 okt. Mats Hallenberg

Gustav Vasa: Kuppmakare två gånger om

Presentatör: **Maths Isacson**

14 nov. Anders Dahlberg

Svampar, viktiga nyckelspelare i skogen

Presentatör: **Eva Willén**

28 nov. Jarmo Lainio

Finskan i Sverige genom tid och rum

Presentatör: **Maths Isacson**

12 dec. Maria Eriksson Svensson

Njuren, viktig balanskonstnär för hälsan

Presentatör: **Jan Fagius**

Tisdagsföreläsare

Föreläsarpresentationer i datumordning för respektive föredrag

Marika Edoff är professor vid Uppsala universitet sedan 2012 och föreståndare för avdelningen för Solcellsteknik. Hon är också föreståndare för kompetenscentrum SOLVE (Solelforskningscentrum Sverige), med syfte att bidra till en hållbar utveckling av solcellsenergi i Sverige, samt koordinator för EU-projektet SITA (Stable Inorganic Tandem solar cells), som syftar till att utveckla nästa generations solceller. Edoff har mottagit två större priser, Hedligermedaljen i guld och Björkéniska priset. Hon har även, som medgrundare, kommersialiserat solcellsteknik.

Hennes föredrag kommer att handla om hur solceller används i världen idag och hur utvecklingen i Sverige ser ut, ge en enkel förklaring till hur solceller omvandlar solljus till elektrisk effekt och berätta om nydanande forskning som leder till höga verkningsgrader.

Lena Kåreland är litteraturvetare och professor emerita vid Uppsala universitet. Hon är en prisbelönad författare till ett stort antal böcker om litterära verk, inte minst fransk litteratur. Hennes föreläsning behandlar den franska författaren Simone de Beauvoir som i sitt författarskap ägnat åldrandet och ålderdomen stort utrymme. Det framkommer bland annat i hennes självbiografier, där hon redan i unga år noterar ålderns framfart. I det magistrala verket *La vieillesse* (1970) griper hon sig an åldrandets problem med vetenskapliga metoder och ger dels en detaljrik beskrivning av äldre människors situation i dåtidens Frankrike och dels en historisk exposé över synen på ålderdomen under olika tidsepoker.

Vid det svenska valet 2022 var 1,2 miljoner av de röstberättigade födda i ett annat land. Det är 200 000 fler än i valet 2018. Samtidigt visar forskningen stora skillnader i politiskt deltagande mellan inrikes och utrikes födda. Vad betyder det för den politiska integrationen, och för demokratin? **Karl-Oskar Lindgren**, professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet, har forskat om ojämlikhet i politiskt deltagande, i olika länder och över tid. Hans utgångspunkt är att demokrati bygger på tanken att alla medborgare skall ha samma förutsättningar att delta i det politiska livet. Bestående ojämlikhet i politiskt deltagande påverkar inte bara stora gruppers möjligheter till politiskt inflytande. Det väcker också frågan om hur vi kan värna en livskraftig demokrati.

Få svenska naturforskarens ryktbarhet är jämförbar med Anders Celsius, läser man i Nationalencyklopedin. I nästan hela världen används hans temperaturskala "grader Celsius", första gången presenterad i Kungliga Vetenskapsakademiens handlingar 1742 som *Observationer om twänne beständiga Grader på en Thermometer*. Men under sitt korta liv utträttade han betydligt mera än så, som forskare och företrädare för matematik och astronomi vid Uppsala universitet. Om detta ska **Bo Sundqvist** berätta. Han är välkänd i Uppsala, professor emeritus i jonfysik vid Uppsala universitet och dess rektor 1997–2006. Vetenskapliga och universitetsadministrativa meriter har givit honom flera svenska och utländska utmärkelser och medlemskap i vetenskapliga societeter. Nyligen utgav Bo Sundqvist skriften *Anders Celsius och skådetornet* om denne både okände och mycket välkände man.

Tisdagsföreläsare fortsättning

Gustav I Vasa var svensk kung 1523–1560. Han kom till makten som upprorsmakare och blev kvar under en exceptionellt lång tid fylld av omvälvande förändringar. I föreläsningen fokuserar **Mats Hallenberg**, som är professor i historia vid Stockholms universitet, på två avgörande skeden: "reformationsriksdagen" 1527 då kungen fullföljde sina företrädares angrepp på de mäktiga biskoparna, samt "den tyska perioden" och dess efterspel knappt tjugo år senare. Hallenberg argumenterar för att det var dessa två "statskupper" som definierade Gustav Vasas politiska gärning. Särskilt den senare kom att prägla den svenska statens utveckling under kommande århundraden. Föreläsningen berör också eftervärldens bild av Gustav Vasa som nationsbyggare. Hallenberg har forskat om statsbildning och sociala konflikter i Sverige under 1500- och 1600-talen och även om relationen mellan privat och offentlig drift av allmännyttiga verksamheter i modern tid.

Anders Dahlberg är professor i mykologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, i Uppsala. Han undersöker svampars dolda förekomster, leverne och viktiga roller i våra ekosystem. Det vi till vardags kallar svampar utgör bara en liten del av svampen. Under fruktkropparna döljer sig deras betydligt större mikroskopiska och svår-fångade värld. Hans aktuella forskning rör den svenska skogens mykorrhiza (symbios mellan svamptrådar och växtrötter) och vedlevande svampar. Han är en ledande gestalt i naturvårdsfrågor om svamp och koordinerar den globala rödlistning av svamp som genomförs av Internationella naturvårdsunionen (IUCN). 2021 publicerade han boken *Svamparnas förunderliga liv* där han beskriver deras klassresa från att ha betraktats som aparta till att vara avgörande för livets utveckling. I föreläsningen kommer han att resonera kring nyvunna insikter om vad svamp är och gör i naturen.

Jarmo Lainio var professor i finska vid Stockholms universitet 2008–2022 men disputerade vid Uppsala universitet 1989 om sverigefinska: *Spoken Finnish in Urban Sweden*. Hans forskning omfattar sverigefinska och meänkieli, språksociologi, sociolingvistik, utbildningslingvistik och språkpolitiska studier om två-/flerspråkighet inom minoritetsspråksfältet. Lainio var 2017 ansvarig för en utredning om de nationella minoriteternas utbildningssituation (SOU 2017:91). Sedan 2007 är han Sveriges representant i Europarådets Expertkommitté för övervakning av den europeiska språkstadgan för landsdels- och minoritetsspråk, som Sverige ratificerade år 2000. I föreläsningen berör han flera av dessa områden, men fokuserar på finskan historiskt i Sverige främst inom tre områden: skogsfinska i Värmland, meänkieli i Norrbotten och finskan i Stockholm.

Foto Maria Wold-Troell

Rening av blodet och vätskebalans är fundamentala funktioner i människokroppen. Att njurarna ansvarar för detta är allom bekant. Men vi tänker mer sällan på njurens betydelse för saltbalans och blodtrycksreglering. Njurarna är livsviktiga sofistikerade balanskonstnärer och sviktar de sviktar balansen i kroppen. Deras arbets-sätt och sjukdomar presenterar **Maria Eriksson Svensson**, professor i njurmedicin vid Uppsala universitet och överläkare vid Akademiska sjukhuset. Hennes forskargrupp kartlägger mekanismer som påverkar njurens balansfunktioner för att kunna förhindra uppkomsten av njurskada, men även behandla uppkommen sådan. Vidare studeras mekanismer för hur kronisk njursvikt ger upphov till nedsatt funktion i andra organsystem som hjärta och kärl.

Omslag: Motiv som anknyter till tisdagsföreläsningar, föreläsningsserier och cirklar:

Svenskt skogsbruk, Nedslag i konsten, Japansk kultur, Mindre kända poeter, Svampar, Anders Celsius. Matematikens expanderande universum, Njuren, Tillståndet i världen, Köksträdgården, Deckare som samhällspegel, Biologisk mångfald, Fågelskådning, Uppsala slott.

Kollage av Maria Wold-Troell

Föreläsningsserier

Hur man anmäler sig och mycket mer står på sidan 26. Flera föreläsningsserier filmas. Filmen ligger då på USU:s webbplats i två veckor, tillgänglig för de medlemmar som anmält sig till serien.

1. Arbetets svett och möda. Svensk arbetarlitteratur under 100 år

Arbetarlitteraturen eller proletärlitteraturen har haft en särställning i Sverige. Redan i början av 1900-talet framträdde en pionjärgeneration, som huvudsakligen var manlig men som också rymde kvinnor som Maria Sandel och något senare Maj Hirdman. På 1930-talet debuterade en grupp författare, vanligen självlärda och ofta med egna erfarenheter av fabriks- eller jordbruksarbete. Med deras verk om statares, torparens och fabriksarbetarens hårda slit fick arbetarlitteraturen sin guldålder. I denna serie möter vi tre representanter för denna generation, nämligen Jan Fridegård, Moa Martinson och Vilhelm Moberg. I slutet av 1900-talet uppmärksammades bland annat uppsalaförfattaren Elsie Johanssons romaner och på 2000-talet kan vi tala om arbetarlitteraturens återkomst. Nya författare träder fram som dels knyter an till en äldre tradition, dels stöper om den i enlighet med arbetslivets nya villkor.

Serieansvariga: **Eva Heggstad**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 070-605 83 88, och **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11.

Program

14 sept. *Maria Sandel. "Man ska väl leva en människovärdig tillvaro, vetja."*

Eva Heggstad.

28 sept. *Maj Hirdman, "min brutale vän Nietzsche" – om författardrömmar och själskval.*

Yvonne Hirdman, professor em. i historia, Stockholms universitet.

12 okt. *Jan Fridegård, en statarpojkes strid och seger.*

Erik Peurell, fil.dr i litteraturvetenskap.

26 okt. *Om kvinnors svett och möda. Moa Martinson och Elsie Johansson om kroppar, skam och njutning.*

Bibi Jonsson, professor i litteraturvetenskap, Lunds universitet.

9 nov. *Plögen och pennan. Vilhelm Moberg och meningen med arbetet.*

Anna Williams, professor i litteraturvetenskap, Uppsala universitet.

23 nov. *Arbetarlitteraturens återkomst.*

Rasmus Landström, fil.mag., författare och litteraturkritiker.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 12/10, 26/10, 9/11).

Avgift: 400 kr.

2. Historia i och omkring Uppsala slott

Både i lokal och filmad

Högt upp på Kasåsen påbörjade Gustav Vasa 1549 bygget av Uppsala slott som ett skydd mot både utländska och inhemska fiender. Det byggdes också som ett representationspalats. Vasaätten behövde legitimitet. Ätten sågs som en uppkomling som med diskutabla metoder svingat sig upp till makten. I Uppsala kröntes alla kungar (ej Kristina) från Gustav Vasa själv till Ulrika Eleonora 1719. Kröningsfestligheterna var överdådiga uppvisningar av makt och resurser. Den storslagna rikssalen användes också som säte för ständernas riksmöten. Där togs t.ex. 1593 beslutet om att Sverige skulle vara ett lutherskt land, där meddelade Gustav II Adolf 1618 sin avsikt att föra sin armé till Tyskland, där höll drottning Kristina ett känslösamt avskedstal till ständerna. I nära 200 år spelade Uppsala slott en viktig roll i rikspolitiken. Under tidigt 1900-tal var landshövdingebostaden i slottet hem för en blivande generalsekreterare i FN. Anfadern, en kvartermästare i den svenska armén, adlades som Hammarskjöld år 1610 av Karl IX.

Serieansvarig: **Ingrid Åberg**, docent i historia, Uppsala universitet.

Program

13 sept. *Kungavalet i Strängnäs 1523, planerat eller? Samtal mellan **Olle Ferm**, professor em. i medeltidshistoria, Stockholms universitet och **Claes Gejrot**, filolog, docent i latin, Stockholms universitet.*

20 sept. *Kungliga kröningar i Uppsala med utgångspunkt i Erik XIV:s kröning 1561.*

Malin Grundberg, museichef, Livrustkammaren.

4 okt. *Det sega skiftet från katolskt till lutherskt. Reformationens nära hundraåriga väg till hegemoni i Sverige.*

Martin Berntson, professor i religionsvetenskap och teologi, Göteborgs universitet.

1 nov. *Musik för vardag, fest och gudstjänst i slott och koja.*

Mattias Lundberg, professor i musikvetenskap, Uppsala universitet.

15 nov. *Drottning Kristinas abdikation 1654 – ett historiskt avsked.*

Marie-Louise Rodén, professor em. i historia, Högskolan Kristianstad.

29 nov. *Uppsala slotts fredlige son: Dag Hammarskjöld.*

Peter Wallensteen, professor em. i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet.

Tid: Onsdag udda vecka 13/9, därefter onsdagar jämna veckor 20/9–29/11 (ej 18/10) kl. 13.30–15.00. 12 timmar

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

3. Nedslag i konsten

Både i lokal och filmad

Olika typer av konstnärer och konstnärsroller presenteras. Syftet med serien är att ge en djupgående analys av konstnärerna och deras verk.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 076-777 07 71.

Program

15 sept. *Nell Walden: Från stormens öga till konsthistoriens marginaler.*

Jessica Sjöholm Skrubbe, docent i konstvetenskap, Stockholms universitet.

29 sept. *Helene Scherfbeck, varken mer eller mindre.*
Ylva Hillström, intendent vid Moderna Museet.

27 okt. *Berthe Morisot – i impressionisternas innersta krets.*

Helén Hallgren Archer, intendent vid Nationalmuseum.

10 nov. *Evert Lundquists måleri ur poetens perspektiv.*

Susanna Slöör, konstnär, konstkritiker, ständig sekreterare i Kungl. Akademien för de fria konsterna 2010–2017, ordförande i Hilding Linnqviststiftelsen, utställningskommisarie.

24 nov. *Bröderna Le Nain och den moderna människan.*

Thomas Hård af Segerstad, tidigare universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet.

8 dec. *Morden i katedralen, Jungfru Marie psaltares brödraskap och det flandriska Mariaskåpet i Strängnäs domkyrka.*

Carina Jacobsson, docent i konstvetenskap, Uppsala universitet.

Tid: Fredagar udda veckor 15/9–8/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

4. Japanbilden.

Nedslag i japansk konst och kultur

Under senare hälften av 1800-talet då Japan efter en lång tid av självvald isolering öppnat sig för handelsförbindelser med Europa och USA, blev japansk konst, arkitektur och konsthantverk en rik inspirationskälla för västerländsk konst. Konstnärer som Vincent van Gogh och Carl Larsson inspirerades av japanska träsnitt, kimono blev ett modeplagg, japansk konst visades på världsutställningar i Paris och Wien och teceremonin introducerades. Denna vurm för Japan har uppfattats som ett enbart västerländskt fenomen. Men Japan använde sig också av japonismen för att bli respekterat som nation. Den japanska haikudiktningen som väckt intresse i väst ägnas en föreläsning. Likaså presenteras den musik som framfördes under Edo-perioden (1603–1868). Även den nutida japanska konsten präglad av den internationella konstscenen belyses.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 076-777 07 71.

Program

27 sept. *Geisha eller samuraj – Japan och japonismen.*

Monica Braw, fil.dr i japansk historia, Svenska Dagbladets korrespondent i Tokyo 1983–1993, författare.

11 okt. *Visuell eller esoterisk – den japanska teceremonin.*

Thomas Ekholm, fil.dr i japansk historia, undervisar i japansk historia vid Göteborgs respektive Lunds universitet.

18 okt. *Den flytande världen. Populär- och konstmusik i Edo-periodens Japan.*

Gunnar Jinmei Linder, universitetslektor i Japans språk och kultur, Stockholms universitet, innehar en MA som solist på den japanska bambuflöjten shakuhachi från Tokyo National University of the Arts och en traditionell mästartitel – shihan – på detta instrument.

8 nov. *Kimono som modeplagg. En exposé över historia och samtid.*

Petra Holmberg, intendent vid Statens museer för världskultur med ansvarsområdena Japan samt Östasiens textil och mode.

22 nov. *Den hostande göken, en poetisk haiku-resa i harmonins örike.*

Lars Vargö, fil.dr i japanologi, tidigare ambassadör i bl.a. Japan och Sydkorea, författare, översättare, ordförande i Svenska Haikusällskapet, chef för Stockholm Japan Center, Institute for Security and Development Policy.

6 dec. *Japansk samtidskonst.*

Johan Eriksson, docent i konstvetenskap, Uppsala universitet.

Tid: Onsdagar udda veckor 27/9–6/12 (ej 25/10)
kl. 13.15–14.45 samt jämn vecka 18/10
kl. 10.15–11.45, 12 timmar

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6D.

Avgift: 400 kr

En resa till Östasiatiska museet och tehuset vid Etnografiska museet planeras att äga rum tisdag 17 okt. Resan är öppen för alla USU:s medlemmar men företräde ges för deltagarna i serien. Se vidare under ”Resor och studiebesök” på sidan 24 och i Medlemsblad nr 4.

5. Richard Strauss – ett livslångt kärleksförhållande med den kvinnliga rösten

Både i lokal och filmad

Richard Strauss (1864–1949) är 1900-talets kanske mest inflytelserika operatörsättare och utan vidare den mest produktive. Han började som orkester- och sångtonsättare och skrev under tidigare delen av sin karriär ett antal mycket praktfulla orkesterverk av symfonisk karaktär, tondikter mer än regelrätta symfonier, där han utvecklade sin orkestreringskonst till fulländning. Som operatörsättare fick han sitt genombrott med *Salome* 1905, till text av Oscar Wilde. Några år senare kom *Elektra*, som också var inledningen till ett mycket fruktbart samarbete med författaren Hugo von Hofmannsthal. Tillsammans skapade de vad som ibland kallas den litterära operan, där texten är en högoktanig litterär text som tonsätts som den är, med få eller inga förändringar, istället för att på vanligt vis bantas och stöpas om till ett traditionellt operalibretto. Ett antal av hans operor (totalt 15) hör till samtidens mest spelade, och innehåller flera mycket framträdande, intressanta och sångligt både svärbemästrade och tacksamma kvinnliga gestalter.

Serieansvarig: **Axel Brattberg**, överläkare, Akademiska sjukhuset, tfn 070-423 27 31, axel.brattberg@rehab.uu.se

Program

19 sept. *Richard Strauss som operatörsättare: en introduktion och översikt.*

Joakim Tillman, professor i musikvetenskap vid Stockholms universitet.

7. Min musik

Både i lokal och filmad

Kulturpersonligheter och musiker berättar om och spelar musik som betytt mycket för dem. Variationen i musikval och berättarnas verksamhet är stor. Eftersom berättelserna ofta har formen av livsberättelser blandas känd musik ur vårt gemensamma muskarv med mer ovanlig musik som kommer från berättarnas bakgrund och specialintressen. Vi strävar efter att inbjuda intressanta personer med stort musikintresse från många olika verksamhetsområden.

Serieansvariga: **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, tfn 070-215 09 89, och **Gunnel Fagius**, musikevetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70.

Program

18 sept. **Sofia Niklasson**, med två kyrkomusiker till föräldrar fick Sofia musiken med sig med modersmjölken. Rösten som till en början drillades i föräldrarnas barnkör har nu varit hennes levebröd i tjugo år. Hon är anställd som förstasopran i Radiokören och en ofta anlitad solist vid framföranden av de klassiska kyrkomusikaliska verken såsom Bachs oratorier, Händels Messias, och Mozarts Requiem. Hon ingår också i Ecstatic Ensemble med bl.a. Malena Ernman och sjunger i den välrenommerade gruppen Vokalharmonin. Ensemblemusicerande ligger henne mycket varmt om hjärtat.

2 okt. **Anna Sundström**, kulturchef på Upsala Nya Tidning sedan 2021, utbildad kommunikationsvetare och journalist, bott i Uppsala senaste trettio åren. Varit vd för kommunikationsbyrån Tornet. Beskriver sig som storkonsument av kultur, har ett hjärta för det lokala och för journalistik.

16 okt. **Sebastian Johans**, välkänd för UNT-läsare genom sina konstrecensioner. Är också konstkritiker i DN men också författare med stort musikintresse. Han debuterade 2020 med romanen *Broarna*, för vilken han nominerades till Nordiska rådets litteraturpris. Han har nyligen gett ut sin andra roman, *Döden och Kerstin*, som utspelar sig i Uppsala och som fått fina recensioner.

13 nov. **America Vera-Zavala**, verksamhetsledare för Gottsunda Dans och Teater. Född i Rumänien av föräldrar från Peru och Chile, dramatiker, regissör, författare och aktivist. Hon har också studerat internationell ekonomi och har publicerat boken *Global rättvisa är möjlig* och andra texter om global ekonomi. Hon har skrivit dramatik, bl.a. för Riksteatern och pjäsen *Sara Sara Sara* om Sara Lidman för Västerbottensteatern. År 2020 kom hennes bok *Svartskalle – en svensk historia*. Hon är en stark förkämpe för ungdomskulturen i Gottsunda.

27 nov. **Johannes Landgren**, född i Arjeplog, verksam som orgelprofessor och prorektor vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm. Frilansande musikverksamhet med turnerande från Kalifornien i väst till Sibirien i öst. Har ca 35 CD-inspelningar från skilda genreområden bakom sig, där orgel, piano, kör- och ensembleverksamhet utgör själva grunden.

11 dec. **Jan Winter**, verksam som journalist, författare och musiker med folklig/tidig musik som favoritgenre.

3 okt. *Om musik och text i Die Frau ohne Schatten.* **Axel Englund**, operakritiker på Expressen och professor i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet.

17 okt. *Bild och musik i allians. Hur scenbilden relaterar till text och musik inom opera. Exempel från Richard Strauss operor.*

Lars-Åke Thessman, scenograf och kostymdesigner.

31 okt. *Orkesterapparaten i Richard Strauss musik-dramatiska verk; glimtar från vardagen på operan.*

Patrik Ringborg, internationellt verksam konsert- och operadirigent med över 90 operor på sin repertoar

14 nov. *Fältmarskalkinnan och Kejsarinnan – två stora kvinnoporträtt i samarbetet med Hugo von Hofmannsthal.*

Gunnel Bohman, operasångerska, röstpedagog, KBT-terapeut.

28 nov. *Elektras motiv.*

Daniel Olmarker, guide, introduktör och chef för värdorganisationen vid GöteborgsOperan; frilansande pianist och kompositör.

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

6. I mindre kända poeters sällskap

Nu ska vi glänta på dörren till några poeter och visskare som till stora delar är okända för de flesta. Kanske känner man till deras namn och enstaka verk, men sällan deras stora produktion och mångsidighet. Alla var de födda och uppväxta under mellankrigstiden, i gränslandet mellan traditionstyngd och modernism. En generation av drömmare och sökare – en långtande generation, som anade något bortom vardagens utstakade spår. Alla skapade de egna fantasifyllda världar där lek och mörker blandas. Välkommen in!

Johanna Broman Åkesson berättar i ord, bild och ton.

Serieansvariga: **Johanna Broman Åkesson**, fil.dr i musikvetenskap, Stockholms universitet, tfn 076-211 49 97, johannabromanakesson@gmail.com, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, Uppsala universitet, tfn 070-302 39 27.

Program

18 sept. *Visor i närheten – Fritz Sjöström.*

2 okt. *Färdknäpp – Allan Edvall.*

16 okt. *Vakna med en sommarsjäl – Elisabet Hermodsson.*

30 okt. *Visor svarta och röda – Lars Forssell.*

13 nov. *Från Molom till Annorstädes – Alf Hambe.*

27 nov. *Med ögon känsliga för grönt – Barbro Hörberg.*

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

Utrikesreporter och utrikeschef på TT 1976–2014, därefter frilans. Var med och drog upp instrument som säckpipa, lira, hummel och äldre nyckelharpor ur glömskans träsk. Gett ut ett 80-tal CD med företrädesvis folklig musik, medverkat som studiomusiker. Debuterade skönlitterärt 2018 med *Dieters bok – flykting hos familjen Bergman*, om pappans första flyktingår i Sverige 1939–50.

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–11/12 (ej 30/10)
kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

8. Levande jazzhistoria. Jazz, pop och rock från 50-tal till 70-tal – parallella eller sammanvävda världar?

Vi tittar närmare på jazzens uttrycksformer och förgrundsfigurer under 50-, 60- och 70-talen och sätter den i relation till utvecklingen av pop och rock. Kan vi se ett arv av musikaliska kvaliteter mellan genrerna? Varifrån kommer eventuella gemensamma element? Vilka är de stora skiljelinjerna? Hur påverkar rocken nya jazzuttryck? Dessa frågor kommer höstens serie om sex seminarier att försöka reda ut. **Ulf Johansson Werre** manövrerar vår musikaliska farkost med analyser av skivexempel, exemplifierar från flygel eller med trombon och tar oss med på en levande och instruktiv resa genom en spännande period. Vid två av tillfällena bjuder Ulf in en gäst som han samtalar och spelar med. *Serieansvariga:* **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdirektör m.m., tfn 070-648 67 85, och **Ulf Johansson Werre**, med. dr h.c., musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala Universitet, tfn 073-508 68 83.

Program

7 sept. Jazzens 50-tal i USA.

5 okt. Jazzens 50-tal i Sverige.

19 okt. 60-talspopen och dess jazzmusikaliska rötter.

2 nov. Jazz och rock under 60-talet – divergens?

16 nov. 70-talet: jazzen rockar – rocken jazzar.

30 nov. Kalejdoskop – arv och mångfacetterade utvecklingslinjer idag.

Tid: Torsdagar jämna veckor 7/9–30/11 (ej 21/9)
kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

9. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi med satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort presentation. Parallellserie med samma innehåll som nr 10. *Serieansvariga:* **Karin Almblad**, fil.dr. i semitiska språk, tfn 018-24 27 93, och **Klas Österberg**, fil.mag., tfn 018-12 95 92.

Program

5 sept. **Babel.** Några ungdomar avlossar ett skott i öken i Marocko och sätter igång ett händelseförlopp som skakar om livet för människor i flera länder: Marocko,

USA, Mexiko, Japan. I den här filmen från 2006 och regisserad av Alejandro González Iñárritu från Mexico ser vi hur en enstaka händelse kan få oanade följder. (143 minuter)

19 sept. **Paterson.** Paterson är busschaufför i staden Paterson, New Jersey. Varje dag kör han sin dagliga rutt under vilken han observerar staden och av intrycken han får skriver han poesi i en anteckningsbok. Med sin fru Laura och hennes egensinniga bulldog Marvin lever Paterson ett inrutat liv, i motsats till Lauras liv som är den raka motsatsen: Ett liv i ständig förändring med nya drömmar varje dag. (113 minuter)

3 okt. **Loving Vincent.** I den här filmen, på polska *Twój Vincent*, från 2017 gestaltas Vincent van Goghs liv genom en oljeanimerad film: 150 konstnärer har producerat en oljemålning för var och en av filmens 65 000 bildrutor. Filmens särskilda fokus är omständigheterna kring hans död: självmord? eller mord? Den går tillbaka på en kortfilm som den polska konstnären Dorota Kobiela gjorde redan 2008 och som sedan kunde förverkligas som långfilm tillsammans med den brittiske filmmakaren och producenten Hugh Welchman. (95 minuter)

17 okt. **Biutiful.** *Biutiful* är en melodram om Uxbal, en förmedlare av svart arbetskraft i Barcelonas skuggsida som tvingas skärskåda sin livssyn när döden står för dörren. Javier Bardem belönades med priset för bästa skådespelare på filmfestivalen i Cannes 2010. (145 minuter)

14 nov. **The Death of Stalin.** I år för 70 år sedan, i mars 1953, dog Stalin. Lagom till hundraårsminnet av den ryska revolutionen 2017 kom den här satiren av skotske Armando Iannucci. Filmen bygger på en serie franska grafiska romaner, *La mort de Staline*, av paret Thierry Robin och Fabien Nury från 2010 till 2012. Där liksom i filmen kan vi friska upp minnet av ledargarnityret kring diktatorn och striderna om vem som skall bli hans efterträdare. Som sig bör balanserar man på slak lina mellan historiska fakta och historisk fiktion – det är inte en dokumentär! (107 minuter)

28 nov. **Billy Elliot.** Filmen utspelar sig i skuggan av den stora gruvstrejken 1984 i en liten stad i England och handlar om 11-åriga Billy som slits mellan sin dröm att bli dansare och sin familj. Hans mor är död och fadern och brodern har bara förakt till övers för "tramsigheter" som balett. Varje lördag går Billy och tränar boxning och i samma lokal går flickorna och tränar balett för Mrs. Wilkinson. Han blir alltmer fascinerad av dansen. Nu måste han övertyga sin familj om hur viktig dansen är för honom. Mrs. Wilkinson hjälper honom med privatlektioner och tillsammans kämpar de mot målet: att Billy ska få chansen att pröva in till The Royal Ballet School. (111 minuter)

Tid: Jämna tisdagar 5/9–28/11 (ej 31/10)
kl. 10.00–ca 12.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10

Avgift: 400 kr.

10. Filmstudio Fyris, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som nr 9. *Serieansvariga:* **Karin Almblad**, tfn 018-24 27 93, och **Klas Österberg**, tfn 018-12 95 92.

Program

8 sept. Babel.

22 sept. Paterson.

6 okt. Loving Vincent.

20 okt. Biutiful.

17 nov. The Death of Stalin.

1 dec. Billy Elliot.

Tid: Fredagar jämna veckor 8/9–1/12 (ej 3/11)
kl. 13.00–ca 15.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 400 kr.

11. Tiden – hur jag undrar vad du är

Tiden är undflyende till sin natur – alla vet vad tid är, men när vi försöker definiera den blir den undflyende i dubbel mening, alltmedan dess gång är omutlig. Har den en början? Är den evig? Är den alltid densamma? Finns den alls? Filosofer har tvivlat om begreppet har en konkret motsvarighet; tänkare har hävdat att den är ”bara ett ord”. Tiden har sagts vara det man mäter, när man mäter tiden – en definition med karaktär av rundgång. Serien försöker famna tiden och dess historia, beskriva eoner och epoker, processer i tiden, tidmätning och schemaläggning av såväl svunnen som ännu icke anländ tid. *Serieansvarig:* **Jan Fagius**, docent i neurologi, tfn 073-584 06 49.

Program

20 sept. *Universums tider.*

Bengt Gustafsson, professor em. i astronomi och rymdfysik, Uppsala universitet, och Nordita, Nordic Institute for Theoretical Physics.

4 okt. *Tiden – vad är den, en gudagiven del av evighet-en? Kyrkoåret.*

Antje Jackelén, ärkebiskop em.

18 okt. *Tidevarv komma och tidevarv försvinna – kulturell och historisk tid.?*

Mats Persson, professor em. i idé- och lärdoms historia, Uppsala universitet.

1 nov. *1. Hur vi kom till Krita och vidare – geologiska tidsåldrar.*

2. Från Adagietto till Prestissimo – musikens temporal sida.

Bert Eriksson, docent i kulturgeografi, Uppsala universitet (1) och **Jan Fagius** (2).

15 nov. *Antropocen – krav på ett nytt sätt att betrakta tid och tidsepoker?*

Sverker Sörlin, professor i miljöhistoria, Kungliga tekniska högskolan, KTH, Stockholm.

29 nov. *Ur led var tiden – kalenderutveckling och -reformer.*

Eric Stempels, docent i astronomi och rymdfysik, Uppsala universitet.

Tid: Onsdagar jämna veckor, 20/9–29/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 4/10, 18/10).

Avgift: 400 kr.

12. Deckaren som samhällsspegel

Denna kortserie vill visa hur deckarlitteraturen över tid har skildrat den samtida skrivs i. Från pikareskromanen, via Trenter och Maria Lang, till samhällskritiken i Sjöwall-Wahlöö och senare tids skildringar av kvinnoövervåld och gängkriminalitet. Till sist får vi en *reality check* när en litteratursociolog jämför dikt och verklighet.

Serieansvarig: **Claes Leijon**, f.d. ambassadråd och Sida-medarbetare, tfn 070-602 53 17, claesse.leijon@gmail.com

Program

26 sept. *De tidiga svenska kriminalberättarna. Från Heller till Trenter.*

Dag Hedman, professor och litteraturforskare vid Göteborgs universitet.

10 okt. *Den svenska deckaren i en ny tid.*

Karin Alfredsson, journalist, författare, preses i Svenska Deckarakademien.

24 okt. *Realistisk och samhällskritisk, eller? Genre-drag i samtida svensk kriminallitteratur.*

Karl Berglund, docent och biträdande universitetslektor vid Uppsala universitet.

Tid: Tisdagar udda veckor, 26/9–24/10
kl. 13.15–14.45. 6 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 200 kr.

13. Tillståndet i välfärden

Både i lokal och filmad

Begreppet välfärd är en samlande benämning på människors levnadsförhållanden som grundas på deras ekonomi, hälsa, utbildning, bostadsförhållanden o.s.v. Ur ett samhällsperspektiv talar vi om begreppet välfärds-samhälle där staten försöker bygga ett samhälle med olika trygghetssystem som gör att människor i olika skeden i livet kan få ekonomiskt stöd då sjukdom, funktionsnedsättning, arbetslöshet eller ålderdom försvårar eller omöjliggör den egna försörjningen. I välfärdssamhället finns också pedagogiska ambitioner att genom utbildning erbjuda likvärdiga möjligheter att utvecklas och ens egna förmågor från förskolan och uppåt i åldrarna, samt att erbjuda offentlig vård och omsorg för den som behöver. Välfärdsstaten är idag utbredd i många olika länder med olika välfärdsmodeller. Välfärdsstatens målsättningar förändras, liksom uppfattningen om vem som har ansvaret för att skapa social trygghet – staten, marknaden, frivilligorganisationerna eller familjen. Var befinner vi oss idag?

Serieansvariga: **Stina Johansson**, professor em. i socialt arbete, Umeå universitet, tfn 070-216 43 07, och **Sten Åke Bylund**, f.d. samhällsplanerare och fastighetsdirektör, tfn 070-648 67 85.

Program

18 sept. *Begreppen välfärd och välfärdssamhälle ur ett historiskt perspektiv.*

Maths Isacson, professor em. i ekonomisk historia, Uppsala universitet.

2 okt. *Rätten till bostad en viktig del av svensk välfärdspolitik – vad innebär den och hur ser den ut idag?*

Bo Bengtsson, seniorprofessor i statskunskap, Institutet för Bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet.

16 okt. *Den svenska modellen för skolval: Utformning och konsekvenser för utbildningens likvärdighet.*

Lisbeth Lundahl, seniorprofessor i pedagogiskt arbete, Umeå universitet.

30 okt. *Hur motsvarar dagens hälso- och sjukvård behoven hos patienter och brukare?*

Ulrika Winblad, professor i hälso- och sjukvårdsforskning, Uppsala universitet.

13 nov. *Hur skiljer sig vårdens och omsorgens servicenivå, tillgänglighet, finansiering och kvalitet mellan Sverige, Nederländerna, Schweiz och Australien?*

Nils Karlsson, tidigare professor i statsvetenskap, vd för Ratio, Näringslivets forskningsinstitut, och **Mattias Lundbäck**, ekon.dr i hälsoekonomi.

27 nov. *Barnfattigdomen i Sverige och i övriga Europa. Hur ser vår självbild ut?*

Tapio Salonen, professor i socialt arbete, Malmö universitet.

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar. Serien filmas.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

14. Tillståndet i världen hösten 2023

I lokal (A) och Filmad (B)

Höstens serie inleds med en föreläsning i det evigt aktuella ämnet ”Hur mår världsekonomin?”. Förre riksbankschefen Stefan Ingves ger sig utan skyddsnät i kast med frågan. Annars dominerar höstens serie av asiatiska konflikter och krishärdar, inte minst den mörka skugga som vilar över Taiwan – och Kinas anspråk på ön – och spänningarna runt Syd kinesiska sjön. Nordkoreas enväldige ledare och förhållandet till Koreas grannar är ämnet för en annan föreläsning, liksom konflikter i och runt Indien och dess relationer till sina grannar. En föreläsning i november handlar om situationen i det ryska överfallet på Ukraina och i december är det ett knappt år kvar till presidentvalet i USA. Ett viktigt val för USA och övriga världen och ett livsviktigt för Ukraina.

Serieansvariga: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör för UNT, tfn 070-662 18 67, lars.nilsson470@gmail.com, och **Claes Leijon**, f.d. ambassadråd och Sida-medarbetare, tfn 070-602 53 17, claesse.leijon@gmail.com

Program

25 sept. *Hur mår världsekonomin?*

Stefan Ingves, f.d. riksbankschef.

9 okt. *Situationen i Nordkorea och med dess grannar. Hur skarpt är läget?*

Niklas Swanström, chef för ISDP:s Koreacenter.

23 okt. *Indien – perspektiv på en framväxande stormakt.*

Henrik Chetan Aspengren, senior analytiker och projektledare, Utrikespolitiska inst.

2 nov. *Kina, Taiwan och spänningarna runt Syd kinesiska sjön.*

Stein Tønnesson, professor och Asienforskare vid PRIO, Oslo.

20 nov. *Putins ukrainska krig.*

Maria Engqvist, historiker, slavist och analytiker vid FOI.

4 dec. *Ett knappt år till presidentvalet i USA.*

Ginna Lindberg, utrikeschef vid Ekot och USA-kommentator.

Tid: Måndagar udda veckor 25/9–4/12 (ej 6/11) samt torsdag 2/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

15. Sveriges historiska och framtida basnäringar

Föreläsningsserien inleder med att beskriva de industrigrenar som historiskt byggt upp Sverige. Vi talar då om gruvorna, skogen och stålet. För att möta den samhällsomvandling som nu sker med avseende på bland annat klimatförändringar och biologisk mångfald följer en kraftigt ökad efterfrågan på tekniskt betydelsefulla metaller med krav på ny teknologi för gruv- och metallindustrin. Härur har den svenska verkstadsindustrin växt fram och blivit världsledande inom flera områden och starkt bidragit till svensk export. Skogsbruket och framtiden för skogsindustrin har fortsatt stor betydelse för den svenska ekonomin.

Serieansvariga: Jan Frisk, civ.ing., tfn 070-514 63 26, och Yvonne Brandt Andersson, professor em. i oorganisk kemi, tfn 070-659 81 47.

Program

14 sept. *Den svenska industrialiseringens historia.*

Maths Isacson professor em. i ekonomisk historia, Uppsala universitet.

28 sept. *Den svenska gruvnäringen nu och i framtiden.*

Maria Sunér, vd SweMin.

12 okt. *Skogens produkter – nu och i framtiden.*

Peter Axegård, tekn.dr, kemiing., expert sulfatmasseprocess, bl.a. tidigare chef FoU RISE Innventia.

26 okt. *Skogsbruket nu och i framtiden.*

Leif Öster, f.d. Sveaskog affärsstrateg och informationschef, numera privat skogsägare.

9 nov. *Fossilfritt stål för en fossilfri värdekedja för järn- och stålindustrin.*

Christer Ryman, forskningschef hos branschorganisationen Jernkontoret.

23 nov. *Verkstadsindustrin nu och i framtiden.*

Jenny Fernqvist, Vice President Corporate Communication and Brand, Sandvik Coromant.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6D (dock Universitetshuset, Sal IV den 26/10).

Avgift: 400 kr.

16. Tillståndet på jorden – Biologisk mångfald

När konventionen om biologisk mångfald kom till var det gemensamma problemet den tilltagande förlusten av biologisk mångfald och därmed den globala utarmningen av

de naturtillgångar som försörjer alla människor. Serien i biologisk mångfald avser att belysa dessa omständigheter och visa på förslag till bestående hållbarhet inom flera områden. Centralperson är Torbjörn Ebenhard, föreståndare för Centrum för biologisk mångfald, SLU, och förhandlare för EU under COP15. Partsmötet COP är Mångfaldskonventionens högsta beslutande församling och står för Conference of Parties. Biologisk mångfald är av grundläggande betydelse inom hela mänskligheten och belyses i serien i sina huvuddrag.

Serieansvariga: **Göran Milbrink**, professor i biologi, tfn 070-941 59 05, och **Conny Larsson**, docent i meteorologi vid Uppsala universitet.

Program

13 sept. *Biologisk mångfald – vad står det begreppet för?*

Torbjörn Ebenhard, föreståndare för Centrum för biologisk mångfald, SLU, förhandlare för EU under COP15.

27 sept. *Olika former av biologisk mångfald. Betydelsen av genetisk diversitet.*

Jacob Höglund, professor vid Evolutionsbiologiskt Centrum, Uppsala universitet.

11 okt. *De stora rovdjurens fundamentala betydelse i ekosystemen.*

Henrik Andrén, professor, föreståndare för Grimsö Viltforskningsstation, SLU.

Tisd. 24 okt. *Hållbarhet, brist på biologisk mångfald inom jord- och skogsbruk.*

Jan Bengtsson, professor i ekologi, SLU.

8 nov. *Insekternas kolossala mångfald och utarmningen av insektsfaunan i vår tid och därmed bl.a. brist på pollinatörer.*

Tomas Roslin, professor i entomologi, SLU.

22 nov. *Biologisk mångfald, COP15-arbetet och ramverken.*

Torbjörn Ebenhard.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–22/11 (ej 25/10) samt tisdag 24/10 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6D (dock Universitetshuset, Sal IX den 24/10).

Avgift: 400 kr.

17. Trädgården II. Köksträdgården till lyst, njutning, terapi och hälsa

Tidig visning 31/8 (A) och sen visning (B).

Världen över ökar intresset för trädgården. Vi tillbringar alltmer av vår fritid i trädgården. För många är trädgården inte bara en plats att umgås, leka eller odla i, utan även en välbehövlig oas där man kan hämta andan och reflektera över livet, en plats som hjälper oss att skapa balans i våra hektiska liv. Dessutom låter den oss komma i kontakt med naturen. Höstens serie utgör del II om trädgården och kommer att fokusera på köksträdgårdar. Hur har det sett ut historiskt? Ordet trädgård står för en omgärdad plats med träd. Träden utgjordes oftast av fruktträd. I den aktuella serien kommer vi att få en omfattande och initierad beskrivning av pomologi, fram-

för allt odling, skörd och förädling av äpplen. Men vi får också ta del av hur frukt och bär odlas i stadsmiljö och ingår i stadsplaneringen, samt hur trädgården har sett ut historiskt. Föreläsarna kommer bl.a. att ta upp vilken jord och miljö som köksväxterna trivs i, vilka köksträdgårdar som lockar oss mest och handelsträdgårdarnas blomstrande marknad. Vi startar med ett studiebesök i Botaniska trädgården i Uppsala.

Serieansvarig: **Kristina Glimelius**, professor em. i genetik och förädling, tfn 070-678 50 10.

Program

31 aug. *Guidad visning av Botaniska trädgården, Uppsala.* Guider från Botaniska trädgården. Grupp A startar kl 13.00 och grupp B kl 15.00. Samling vid Tropiska växthuset. Gå in genom södra grinden från Norbyvägen, grinden från Villavägen är stängd.

14 sept. *Pomologen berättar om äpplen – odling, sorter och historiska fynd.*

Mattias Iwarsson, forskare och lärare vid Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet.

28 sept. *Jorden, grönsakerna, örterna och bären i köksträdgården.*

Lena Israelsson, författare och journalist.

12 okt. 1. *Förhistorisk grönsaksodling.*
2. *Handelsträdgårdarnas blomstring och historia.*

Matti Leino, docent i genetik, forskare vid Stockholms universitet (1) och **Inger Olausson**, universitetslektor i hortikultur, Uppsala universitet (2).

26 okt. *Frukt och bär i Uppsalas stadsplanering.*

Roger Elg, landskapsarkitekt, universitetsadjunkt och forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet.

9 nov. *Köksträdgårdens historia.*

Elisabeth Svalin Gunnarsson, författare, fotograf och kulturvetare.

Tid: Torsdagar udda veckor 31/8 – 9/11 kl. 15.15–16.45 (dock visning den 31/8 kl. 13.00–14.30 för grupp A, kl. 15.00–16.30 för grupp B). 12 timmar.

Lokal: 31/8 Botaniska trädgården. Övriga tillfällen Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6D (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 26/10).

Avgift: 400 kr.

18. Vår hjärna är fantastisk men kan drabbas av sjukdom

Både i lokal och filmad

Vår fantastiska hjärna med sina mer än 100 miljarder nervceller och minst lika många stödjeceller (gliaceller) är ett resursstarkt organ som styr vår kropp och våra handlingar och därmed har förändrat världen. Dock är den, som den mänskliga organismen i övrigt, sårbar och kan drabbas av sjukdomar och skador. Serien är en uppföljning av vårens presentation av den friska hjärnans förmågor och behandlar de vanligaste psykiatriska och neurologiska sjukdomstillstånden, av vilka några är att betrakta som folksjukdomar.

Serieansvariga: **Jan Fagius**, docent i neurologi, Uppsala universitet, tfn 073-584 06 49, och **Anne-Marie Pernulf**, specialist i allmänmedicin, f.d. divisionschef, Akademiska sjukhuset, tfn 070-314 10 30.

Program

21 sept. *Den överbelastade hjärnan. Stress, trauma och virus.*

Per Julin, med.dr, överläkare Postcovidmottagningen, Karolinska universitetssjukhuset Huddinge.

5 okt. *Epilepsi – när hjärnan kokar över.*

Johan Zelano, docent i neurologi, Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet.

19 okt. 1. *Schizofreni – när verklighetsuppfattningen förvrängs.*

2. *Bipolär sjukdom.*

Simon Cervenka, professor i psykiatri, Uppsala universitet (1) och **Robert Bodén**, professor i psykiatri, Uppsala universitet (2).

2 nov. *MS – inte längre en gåta. ALS – ännu en gåta.*
Jan Fagius.

16 nov. *Rörelsestörningar, främst Parkinsons sjukdom.*

Dag Nyholm, professor i neurologi, Uppsala universitet.

30 nov. 1. *Stroke, en folksjukdom.*

2. *Hjärntumör – ovanlig men fruktad.*

Karl Sjölin, specialist i neurologi med strokeinriktning, Akademiska sjukhuset (1) och **Göran Hessela-ger**, överläkare i neurokirurgi, Akademiska sjukhuset (2).

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9–30/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 400 kr.

Studiecirklar

Hur man anmäler sig och mycket mer står på sidan 26 i programmet. Varje cirkelträff omfattar 2 x 45 minuter, där ej annat anges. Några av cirkelarna ges som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Litteratur, konst och musik

19. Människor, djur, natur och miljö

Vi läser och diskuterar fiktion och fakta om vår omvärld. Deltagarna ombeds att till första sammankomsten läsa *Björnjägarens döttrar* av Anneli Jordahl.

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 070-749 11 35, lena.b.agren@gmail.com

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–22/11
kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 400 kr.

20. Västafrikanska författare

Vi läser och diskuterar romaner av västafrikanska författare. Deltagarna ombeds att till första sammankomsten läsa *Allt går sönder* av Chinua Achebe.

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 070-749 11 35, lena.b.agren@gmail.com

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–29/11
kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 400 kr.

21. Skrivarstuga I

Skrivarstugan välkomnar medlemmar som tycker om att skriva egna texter, lyssna på andras och som vill inspireras, komma igång med och utveckla sitt skrivande. I skrivarstugan ges tips och församtal i syfte att väcka skrivlusten. Till varje tillfälle föreslås en uppgift att arbeta med. Har man ett eget ämne eller skrivprojekt, som man vill arbeta med, så är det också välkommet. I skrivarstugan är man fri att skriva om allt, som barndomsminnen och livserfarenheter, från levnadsberättelser till kåserier och helt fria fantasier. Man kan skriva beskrivande eller gestaltande prosa eller olika former av poesi. T.ex. haiku, sonetter eller fri vers, rimmad eller orimlad... I skrivarstugan finns inga pekpinor bara hejarop.

Solveig Aaro, beteendevetare, undersköterska, tfn 070-949 89 56, solveig.aaro46@gmail.com

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–27/11
kl. 13.00–15.00. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Vänge.

Avgift: 600 kr.

22. Skrivarstuga II

Cirkeln välkomnar medlemmar som vill skriva och samtala om text. Varje träff inleds med skrivövningar som stimulerar både fantasi och språklighet, men också form och innehåll. Övningarna kan vara ingång till texter att arbeta med fram till nästkommande träff. Vissa texter kommer att läsas av alla och diskuteras. Om du har ett skrivprojekt på gång kommer arbetet i cirkeln förhoppningsvis att ge dig användbara verktyg.

AnnaLena Åberg, folkhögskolelärare, skrivpedagog, tfn 073-092 99 91.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–8/11 samt jämn vecka 18/10 kl. 14.15–16.15. 16 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

23. Akvarellmålning, Grupp 1

Akvarellmålning för de som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Var beredd med akvarellpapper, akvarellfärger och pensel. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 24.

Lillemor Wassberg, konstnär, tfn 070-529 24 42.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 8/11)
kl. 10.00–13.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 800 kr.

24. Akvarellmålning, Grupp 2

Ges som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 23.

Tid: Tisdagar udda veckor 12/9–21/11
kl. 10.00–13.00. 24 timmar.

Avgift: 800 kr.

25. Musikhistoria i sex nya kapitel. Musiklyssnarcirkel

Cirkeln förmedlar liksom tidigare några nedslag i musikhistorien utifrån cirkelledarnas personliga preferenser och deras eget diskotek. Denna termin utgörs kapitlen av enskilda tonsättare eller genrer i den västerländska konstmusiken; innehållet är en repris från höstterminen 2020.

22 sept. Nästan glömda svenska tonsättare.

6 okt. Benjamin Britten – operakonst och vokala verk för vår tid.

20 okt. Fugans konst och historia.

3 nov. Döden som musikalisk inspiration.

17 nov. Sopranen – tonsättarnas älsklings?

1 dec. Maurice Ravel – rytmernas och färgernas mästare.

Gunnel Fagius, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70, och **Jan Fagius**, neurolog och amatörmusikant, tfn 073-584 06 49.

Tid: Fredagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 10.15–12.15. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.
Avgift: 600 kr.

26. Rockhistoria. Musiklyssnarcirkel, Grupp 1

En fristående fortsättning från tidigare cirkel där vi lyfter fram några framstående artister och grupper. Varje sammankomst inleds med en presentation av artisterna och deras plats i rockmusikens historia. Fokus är dock musiklyssnandet. Utrymme finns för deltagarnas egna favoritlåtar och kommentarer. Vi diggar musiken tillsammans, helt enkelt! Parallellcirkel med samma innehåll som nr 27.

13 sept. *Jerry Lee Lewis*. Pianist med vild scenstil. Han gick sedan till country. Avled förra året som den siste av de första stora rockstjärnorna.

27 sept. *När rocken slog i Sverige*. Det började med ”rockkungarna” på femtiotalet och fortsatte via Spotnicks och andra instrumentalgrupper till den svenska popvågen. Uppsalas Owe Thörnqvist får lite plats.

11 okt. *Den svenska popvågen*. Under några år på 60-talet nästan dominerade Hep Stars, Tages och andra grupper de svenska listorna. Även Uppsalas Nashmen kommer med.

25 okt. *Dusty Springfield*. Största kvinnan på 60-talets brittiska scen. Sjöng pop och schlager med en för européer unik soulröst och kom igen 20 år senare.

22 nov. *Eric Clapton*. Hyllad gitarrist med en rik karriär som började med Yardbirds för 60 år sedan och fortsätter ännu.

6 dec. *Michael Jackson*. Skaparen av historiens mest sålda LP slog igenom som 11-åring i Jackson 5 och kom att leverera en enastående hybrid av pop, soul, disko, rock, ja, nästan allt som var 80-talets populärmusik.

Per Davidsson, f.d. kanslichef, tfn 070-856 31 44.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 8/11) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 400 kr.

27. Rockhistoria. Musiklyssnarcirkel, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 26.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–6/12 (ej 8/11) kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 400 kr.

Samhällsvetenskap

28. Uppsalas gatunamn genom tiderna

Uppsalas gatunamn har mycket att berätta. Medeltidens spontant framväxta namn ger oss kunskap om stadens topografi och byggnader men också en inblick i invånarnas liv och verksamhet. 1600-talets genomgripande stadsreglering förde med sig nya namn, några med reverens till den allsmäktiga kungamakten, de flesta dock med lokal anknytning. Dagens officiellt reglerade namngivning speglar också samtiden men på ett annat sätt än tidigare och namnen väcker inte sällan debatt.

Mats Wahlberg, docent i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, tfn 070-752 17 18.

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–13/12 (ej 4/10) kl. 13.15–14.45 samt torsdag 5/10 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland (dock Missionskyrkan, rum Skogstibble den 5/10).

Avgift: 400 kr.

29. Om medborgarperspektivet i stadsbyggandet

I denna studiecirkel fördjupar vi oss i hur vi som medborgare kan påverka utfallet av kommunens arbete med att utveckla staden, tätorterna och landsbygden. Vi börjar med att gå igenom de aktörer som deltar i planering och byggande och hur de samspelar. Därefter går vi vidare med hur processerna ser ut när kommunen upprättar översikts- och detaljplaner och när vi som medborgare kan komma till tals och göra våra röster hörda. Vi sätter oss in i några av huvuddragen i plan- och bygglagen (PBL) respektive miljöbalken (MB) och granskar hur dessa regelverk tillämpas i praktiken. Vårt fokus är på hur vi som medborgare kan påverka det som planeras genom bland annat opinionsbildning, vid medborgardialoger och plansamråd. Vi avslutar med att studera hur vi kan överklaga beslut som vi uppfattar som felaktiga.

Bo Aronsson, arkitekt och planerare, tfn 070-296 07 20.

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 400 kr.

Naturvetenskap och teknik

30. Matematikens expanderande universum

Tanken med denna cirkel är att på ett begripligt sätt visa hur matematiken, från sin utgångspunkt i tal och räkning samt former och geometri, utvecklats till dagens mångfacetterade vetenskap som också funnit tillämpningar inom de flesta andra kunskapsområden. Genom att göra nedslag i ämnets historia vill jag visa hur t.ex. nya talområden och geometrier skapas samtidigt som man letar efter sätt att skapa ordning och enhet i denna flora av begrepp. Jag vill också visa på ämnets historiska kontinuitet, hur texter och problem som är många hundra år gamla, t.ex. Euklides *Elementa*, fortfarande kan läsas med intresse av nutida matematiker. Slutligen kommer vi att vid varje träff diskutera matematisk problemlösning genom att ta upp frågor som inte är tekniskt krävande men som illustrerar hur man med vanligt sunt förnuft kan knäcka olika sorters problem.

Gunnar Berg, f.d. universitetslektor, tfn 070-277 78 23.

Tid: Tisdagar udda veckor 12/9-21/11
kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Ångströmlaboratoriet plan 0, södra ingången.
Avgift: 400 kr.

31. Universums hemligheter

Cirkeln bygger på material från Svenska Fysikersamfundet samt aktuellt informationsmaterial från James Webb-teleskopet, LHC och liknande anläggningar. Materialet är kostnadsfritt. Det finns ett antal öppna problem inom astrofysiken som forskarna söker lösningen på och fokus kommer att vara på dessa universums hemligheter. Särskild fokus kommer att vara på sådana frågor, som kan komma att belysas av nya teleskop och nya experiment. Fristående fortsättning på föregående termins cirkel i astrofysik. För den som tillfälligt eller mer stadigvarande har svårt att ta sig till lokalen erbjuds kontakt med gruppen via Zoom.

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik, tfn 070-297 80 16.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9-23/11
kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Ångströmlaboratoriet plan 0, södra ingången.
Avgift: 400 kr.

32. Batterier - möjligheter och begränsningar

Användningen av batterier ökar år från år. Bärbar elektronik, handverktyg och elektriska bilar är exempel på batteridrivna produkter. Med utgångspunkt i hur ett batteri fungerar och hur batteriet har utvecklats från början på 1800-talet kan vi förstå dess möjligheter och begränsningar. Tillgång till råmaterial, miljö och klimatpåverkan, kostnad och säkerhet påverkar framtida batterianvändning. Runt om i världen pågår en intensiv forskning kring nya batterikoncept och utveckling av produktionsteknik. I den här studiecirkeln diskuterar vi vad som nu händer i "batterivärlden" och betydelsen av energilagring i batterier i samhället också i framtiden.

Torbjörn Gustafsson, docent i oorganisk kemi, tfn 070-531 04 39.

Tid: Måndagar udda veckor 11/9-20/11
kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Ångströmlaboratoriet plan 0, mellanrummet.
Avgift: 400 kr.

33. Gifter och förgiftningar

Cirkeln bygger bl.a. på cirkelledarens bok *Allt är gift: om dödliga ämnen och deras roll i historien*. Såväl välkända som ovanliga gifter, deras egenskaper och verknings sätt behandlas. Förgiftningar, både avsiktliga och olycksfall, illustreras med historiska och aktuella fall.

Olle Matsson, professor em. i kemi, Uppsala universitet, tfn 070-857 83 45.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9-22/11
kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: BMC, samling entré A8, norra sidan.
Avgift: 400 kr.

34. Fåglar under hösten

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Främst nybörjare men även mer vana fågelskådare är välkomna. Resorna förutsätter färd i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha.

Pekka Westin, Upplands fågelskådare, tfn 070-572 80 42.

Tid:

28/8 kl. 10.00-11.30. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

31/8 kl. 13.00-17.00 Hjälstaviken

8/9 kl. 7.00-15.00 Ledskär

15/9 kl. 8.00-13.00 Övre Föret och Lövstaslättan

21/9 kl. 8.00-13.00 Vendelsjön

28/9 kl. 13.00-17.00 Hjälstaviken

Lokal: Storgatan 11 den 28/8, därefter utomhus.

Avgift: 900 kr.

Språk

Vid Uppsala Senioruniversitet läggs tonvikten på muntlig kommunikation och läsförståelse.

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för språkstudier bygger på Europarådets nivåskala i *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*. Gör gärna Folkuniversitetets test av språknivå, speciellt de delar som gäller muntlig kommunikation och läsförståelse: www.folkuniversitetet.se/mer-om-sprak/Sprak-test/.

Nivåskalan beskriver fem olika färdigheter; hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet i sex olika nivåer, A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att avgöra på vilken nivå man ligger finns en självbedömningstabla. I den beskrivs så kallade deskriptorer färdigheterna för varje nivå genom påståenden som börjar med **Jag kan...**

Om du uppnått målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas. För cirkel som lä-

tin, som inte längre talas, kan nivåskalan inte tillämpas. Självbedömningstablan i sin helhet finns på webbplatsen, www.usu.se under Studiecirklar språk (gul knapp).

Nivå A1

Jag har inga eller mycket ringa förkunskaper när jag börjar i cirkeln. När jag går vidare till nästa nivå har jag uppnått följande färdigheter.

- Jag kan förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt, och om de är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Jag kan delta i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor om välbekanta ämnen.
- Jag kan muntligt beskriva till exempel var jag bor och personer jag känner.
- Jag kan förstå vanliga ord och mycket enkla meningar, till exempel på anslag och affischer.
- Jag kan skriva korta enkla meningar, till exempel vykort.

Nivå A2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A1 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen – hem, mat, shopping, kommunikationer och väderlek.
- Jag kan presentera mig själv, min familj och andra människor och berätta om och beskriva händelser i vardagslivet.
- Jag kan förstå informationen till exempel i annonser, prospekt, menyer och tidtabeller.
- Jag kan läsa enkla berättelser.
- Jag kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå B1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A2 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå innehållet i tydligt tal om för mig välkända ämnen.
- Jag kan återberätta något jag läst eller hört.
- Jag kan ta aktiv del i en diskussion om välbekanta ämnen.
- Jag kan läsa och tillgodogöra mig artiklar och litterära texter skrivna på ett någorlunda lätt språk.
- Jag kan skriva personliga brev och sammanhängande texter om egna intresseområden.

Nivå B2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B1 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga framställningar om välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- Jag kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- Jag kan aktivt delta i en diskussion och kan förklara och försvara mina åsikter.

- Jag kan läsa och förstå sakprosatexter och skönlitteratur på en inte alltför avancerad nivå.
- Jag kan skriva sammanhängande texter inom mina intresseområden.

Nivå C1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B2 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning och jag kan utan större ansträngning förstå TV-program och filmer.
- Jag kan tala utan att tydligt söka efter ord och uttryck i egna framställningar, samtal och diskussioner.
- Jag kan läsa och förstå långa och komplexa texter, såväl sakprosa som skönlitteratur.
- Jag kan skriva recensioner av litterära verk, artiklar och film.

Nivå C2

Jag kommer att uppnå följande färdigheter.

Jag har inga svårigheter att förstå allt talat språk, vare sig i direktkontakt eller via radio och TV och deltar lätt i avancerade diskussioner. Jag kan skriva komplex text i passande stil.

35. Arabiska A1

Nybörjarcirkel (andra terminen). Arabiska talas av över 300 miljoner människor i 22 länder. Språket varierar både nationellt och lokalt vad gäller uttal och ordförråd, skriftspråket är modern standard. Arabiska används i skrift i hela arabvärlden och talas i alla officiella sammanhang. Vi tränar baskunskaper för att läsa, förstå och skriva modern standardarabiska genom att lära oss det arabiska alfabetet, tala och skriva enkla meningar, läsa och förstå enkla och korta texter, bygga upp grundläggande ordförråd samt grundläggande grammatik. Vi utgår från texter som handlar om vardagliga situationer. Kursdeltagarna har goda möjligheter att påverka cirkelns upplägg. Kurslitteratur: Birgitta Jungbeck, Mounir Obeid *Arabiska för nybörjare*.

Piroz Saida, legitimerad lärare i arabiska, tfn 070-891 83 41, piroz.saida@uppsala.se

Tid: Varje tisdag 12/9–12/12 (ej 31/10, 7/11) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble (dock Missionskyrkan, rum Åland 28/11).

Avgift: 800 kr.

36. Engelsk konversation B1-B2, Grupp 1

En konversationskurs med teman och nyheter från den engelskspråkiga världen. I cirkeln ingår att vi läser och diskuterar skönlitterära texter av olika brittiska författare. Vi läser nyhets- och faktaartiklar och ger varandra bok- och resetips. Syftet är att utveckla den muntliga förmågan och skapa språklig säkerhet. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 37.

Birgitta Attling Nordenfelt, f.d. rektor för Montessoriskola, studier i engelska, bl.a. Practical English Courses,

Uppsala universitet, tfn 070-658 78 50,
birgitta.attling@gmail.com

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11
kl. 9.15–10.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark (dock Missionskyrkan, rum Skogstibble 19/9).

Avgift: 400 kr.

37. Engelsk konversation B1-B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 36.

Tid: Osdagar jämna veckor 20/9–29/11
kl. 10.00–11.30. 12 timmar.

Lokal: Oasen, Råbyvägen 42B.

Avgift: 400 kr.

38. English Language and Literature B2

Vi läser och diskuterar faktatexter om skilda ämnen och noveller av nyzeeländska författare (antologin *Some Other Country*, ed. by Marion McLeod & Bill Manhire). Vi diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga i synnerhet. Deltagarna bidrar även med egna projekt.

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 070-749 11 35, lena.b.agren@gmail.com

Tid: Varje onsdag 13/9–29/11
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

39. Finska A1

Tredje terminen. Fortsatt arbete med formläran, bl.a. pluralformerna av nomina och bildningen av imperfekt. Stor uppmärksamhet läggs vid fastställandet av böjningsstam och valet av objektskasus. Fler infinita former av verbet. Mycket enkla konversationsövningar. Kurslitteratur: Olli Nuutinen: *Suomea suomeksi*. Fred Karlsson: *Finsk grammatik*. 9. uppl. 2009.

Lars-Gunnar Larsson, professor em. i finsk-ugriska språk, Uppsala universitet, tfn 073-327 77 99.

Tid: Varje onsdag 13/9–6/12 (ej 8/11)
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

40. Franska A1

Nybörjarcirkel (första terminen) för dig som aldrig läst franska. Målet är att lära sig grunderna i det franska språket och grammatiken. Vi tränar på att bygga upp ett basordförråd och uttrycka oss i vardagliga situationer. Vi läser enkla texter och övar på att få ett gott uttal. Kurslitteratur: *Génial 1*, Natur Kultur Läromedel. Boken kan köpas på Akademibokhandeln eller genom Adlibris.

Eva Helling, fil.mag., f.d. språklärare, tfn 073-034 86 20, evahel44@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9–4/12 (ej 6/11)
kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark.

Avgift: 800 kr.

41. Franska A2

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa och skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia. Kurslitteratur: Sista kapitlet av *Génial 1*, *Génial 2*.

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-568 54 85.

Tid: Varje tisdag 19/9–5/12 (ej 24/10, 7/11) samt onsdagar 4/10, 18/10 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland (dock Missionskyrkan, rum Skogstibble 26/9, 10/10, 5/12, Missionskyrkan, rum Danmark 4/10, 18/10).

Avgift: 800 kr.

42. Franska A2

Ges delvis som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom

Fördjupad träning i att tala, delvis som parövningar, höra, läsa och skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning med hjälp av sång och läsning. Grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar. Realia om Frankrike genom kortfilmer på lätt franska och sång från Internet. Kurslitteratur (pappersversion rekommenderas): *Génial 2*.

Philippe Collet, f.d. gymnasielärare, tfn 070-443 93 80, philippe.collet15@gmail.com

Tid: Varje tisdag 12/9–5/12 (ej 17/10)
kl. 14.30–16.00. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4, udda veckor, Zoom jämna veckor.

Avgift: 800 kr.

43. Franska A2-B1

Ges som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Fördjupad träning i att tala, delvis som parövningar, höra, läsa och skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning med hjälp av läsning. Grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar. Realia om Frankrike illustrerad av små dokumentärer på lätt franska från Internet och franska sånger med lätt text. Kurslitteratur (pappersversion rekommenderas): *Génial 2* och *Génial 3*.

Philippe Collet, f.d. gymnasielärare, tfn 070-443 93 80, philippe.collet15@gmail.com

Tid: Varje onsdag 6/9–6/12 (ej 18/10)
kl. 14.15–16.00. 30 timmar.

Avgift: 1 000 kr.

44. Franska – konversation A2 och uppåt, Grupp 1

En konversationskurs för de som vill fräscha upp och/eller förnya och utveckla sina kunskaper i franska. Den muntliga kompetensen utvecklas genom formaliserade och informella samtal. Utgångspunkten för samtalen är oftast korta, språkligt enkla texter. Vid varje tillfälle ägnas 15-20 minuter åt «Nouvelles en France – De quoi parle-t-on actuellement?» Litteratur: Frédéric Hermel *C'est ça la France!* Parallellcirkel med samma innehåll som nr 45.

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 073-619 18 80, carin.soderberg@live.se

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9-22/11 kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland (dock Sensus, Drottninggatan 4 den 8/11).

Avgift: 400 kr.

45. Franska – konversation A2 och uppåt, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 44.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9-22/11 kl. 13.00-14.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland (dock Sensus, Drottninggatan 4 den 8/11).

Avgift: 400 kr.

46. Franska B1

Ges som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom

Fördjupad träning i att tala, delvis som parövningar, höra, läsa och skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning. Grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar och hörövningar. Realia om Frankrike illustrerad genom korta dokumentärer och kortfilm från Internet (oftast textade på franska). Kurslitteratur (pappersversion rekommenderas): *Génial 3* och *Génial 4*.

Philippe Collet, f.d. gymnasielärare, tfn 070-443 93 80, philippe.collet15@gmail.com

Tid: Varje tisdag 12/9-5/12 (ej 17/10) kl. 16.45-18.15. 24 timmar.

Avgift: 800 kr.

47. Franska B1-B2

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa och skriva. Utökat fras- och ordförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hörförståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Egna presentationer av valfritt ämne. Diktamen. Kurslitteratur: *Génial 3*.

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-568 54 85.

Tid: Varje tisdag 19/9-5/12 (ej 24/10, 7/11) samt onsdag 4/10, 18/10 kl. 16.45-18.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland (dock Missionskyrkan, rum Skogstibble 26/9, 10/10, 5/12, Missionskyrkan, rum Danmark 4/10, 18/10).

Avgift: 800 kr.

49. Franska noveller på franska B2 och uppåt, Grupp 1

Läsning av och diskussion kring nyare franska noveller. Hur speglar de det franska samhället? Kursspråket är franska, därför bör deltagarna kunna läsa, förstå och tala franska utan alltför stora svårigheter. Vid varje tillfälle ägnas 15-20 minuter åt "Nouvelles en France – De quoi parle-t-on actuellement?" Litteratur: Marie-Hélène Lafon *Histoires*. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 49.

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 073-619 18 80, carin.soderberg@live.se

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9-23/11 kl. 9.15-10.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 400 kr.

49. Franska noveller på franska B2 och uppåt, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 48.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9-23/11 kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 400 kr.

50. Franska B2 och uppåt

Vi läser *Enfance* av Nathalie Sarraute, en av 1900-talets litterära giganter. På en lyrisk och glasklar prosa återkallar hon minnesbilder från sin tidiga uppväxt i Ryssland, Frankrike och Schweiz, vilka sammanvävs till en mästertlig syntes. Boken kan köpas på Amazon.se eller genom Adlibris.

Lars-Göran Sundell, professor em. i franska, Uppsala universitet, tfn 018-51 89 43, lars-goran.sundell@moderna.uu.se

Tid: Varje tisdag 12/9-5/12 (ej 26/9) kl. 15.15-16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark (dock Missionskyrkan, rum Skogstibble 12/9, Sensus, Drottninggatan 4 den 7/11).

Avgift: 800 kr.

51. Franska B2-C1

Ges delvis som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Vi läser en bok och kommenterar den fortlöpande. Varje deltagare väljer ett tema som presenteras och diskuteras i små grupper. Vi talar om kultur i Sverige och Frankrike och läser nätpublicerade franska artiklar från olika tidningar, t.ex. om samhälle, ekonomi, eller litteratur/konst. Vi ser dokumentärer eller franskspråkiga filmer (helst kortfilm) textade på franska. Huvudsyftet med cirkeln är att tala, konversera och träna att argumentera. Kurslitteratur: Virginie Grimaldi *Il est grand temps de rallumer les étoiles* (att köpa på Uppsala bokhandel).

Philippe Collet, f.d. gymnasielärare, tfn 070-443 93 80, philippe.collet15@gmail.com

Tid: Varje tisdag 12/9–5/12 (ej 17/10) kl. 9.15–10.45 (9.15–11.15 vid Zoom). 28 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble udda veckor (dock Sensus, Drottninggatan 4 den 7/11), Zoom jämna veckor.

Avgift: 1000 kr.

52. Franska C1

Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Yaga Sosnowska, f.d. lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 070-822 93 89.

Tid: Varje onsdag 13/9–6/12 (ej 8/11) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

53. Klassisk grekiska 1a terminen

Nybörjarcirkel (första terminen). I denna cirkel i klassisk grekiska börjar vi med att lära oss de grekiska bokstäverna, från alfa till omega, går vidare med den viktigaste grammatiken för att kunna tyda och förstå kända grekiska ord, orddelar, uttryck och citat. Så småningom läser vi enklare texter som fabler och utdrag ur Nya Testamentet. Språkstudierna bedrivs mot en historisk och kulturell bakgrund. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Från alfa till Antigone: det klassiska Greklands språk och kultur*.

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11 (ej 30/10, 6/11) kl. 10.15–11.45. 20 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

54. Italienska A1 1a terminen

Nybörjarcirkel (första terminen). Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser och läser enkla texter. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel: *Prego 1*.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje torsdag 14/9–14/12 (ej 2/11, 9/11) kl. 14.45–16.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

55. Italienska A1 2a terminen

Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser och läser enkla texter. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel: *Prego 1*.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje torsdag 14/9–14/12 (ej 2/11, 9/11) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

56. Italienska A1 3e terminen

Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser och uttryck, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel: *Prego 1*.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje torsdag 14/9–14/12 (ej 2/11, 9/11) kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

57. Italienska A1 4e terminen

Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi fortsätter att arbeta med uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser och uttryck, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel är *Adesso si 2*.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje fredag 15/9–15/12 (ej 3/11, 10/11) kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

58. Italienska A2 1a terminen

Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, utöka sitt ordförråd samt öva på att föra enklare samtal. Vi fortsätter att arbeta med basgrammatik och lär oss vardagsfraser, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel är *Adesso si 2*.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje torsdag 14/9–14/12 (ej 2/11, 9/11) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

59. Italienska A2 3e terminen, Grupp 1

Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, utöka sitt ordförråd samt öva på att föra enklare samtal. Vi fortsätter att arbeta med basgrammatik och lär oss vardagsfraser och uttryck. Vi samtalar kring en lättläst bok och skriver enkla texter på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedel är *Adesso si 2*. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 60.

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, tfn 070-492 21 26.

Tid: Varje fredag 15/9–15/12 (ej 3/11, 10/11) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

60. Italienska A2 3e terminen, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 59.

Tid: Varje fredag 15/9–15/12 (ej 3/11, 10/11)
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

61. Italienska B1, Grupp 1

Vi arbetar med grammatik, ordförråd och uttal – med fokus på vardagsspråket – samtidigt som vi refererar till Italiens kultur och samhälle. Vi kommer att öva på att tala i olika kommunikativa situationer samt använda autentiska video- och ljudinspelningar. Vi använder oss av romanen *I Malavoglia* av Giovanni Verga. Livello 3 B1. ELI lettura graduate per giovani adulti (obs. den lättlästa versionen). Parallellcirkel med samma innehåll som nr 62.

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska,
tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9–27/11
kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

62. Italienska B1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 61.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr

63. Italiensk konversation B2, Grupp 1

Lätt italiensk konversation. Vi arbetar i smågrupper med övningar från boken *Ricette per parlare – attività e giochi per la produzione orale*. Kursledaren delar ut uppgifter från boken och även andra små berättelser som vi diskuterar och återberättar med egna ord. Deltagarna får också berätta om egna upplevelser. Vi tar upp aktuella ämnen som rör Italien och lyssnar på italienska sånger. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 64.

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se

Tid: Varje tisdag 26/9–12/12 (ej 31/10)
kl. 11.00–12.30. 22 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark (dock Sensus, Drottninggatan 4 den 7/11).

Avgift: 800 kr.

64. Italiensk konversation B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 63.

Tid: Varje tisdag 26/9–12/12 (ej 31/10)
kl. 13.30–15.00. 22 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark (dock Sensus, Drottninggatan 4 den 7/11).

Avgift: 800 kr.

65. Italiensk konversation C1

Konversation och diskussion på italienska. För dig med goda kunskaper i italienska. Vi läser romanen *Guardami negli occhi* av Giovanni Montanaro. Kursledaren kan vid önskemål beställa boken. Vi diskuterar boken i mindre grupper men även i storgrupp. Vi tar upp ämnen som rör Italien ur olika perspektiv och deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen.

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se

Tid: Varje måndag 25/9–11/12 (ej 2/10)
kl. 13.00–14.30. 22 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

66. Italiensk konversation C1

Träffarna är indelade i två delar. Under första passet får varje deltagare möjlighet att berätta om någonting som har hänt, en artikel, bok, film, utställning o.s.v. i smågrupper. Alla kan kommentera så att vi skapar en riktig konversation. Under andra passet samtalar vi i smågrupper med stöd av en roman. Varje deltagare väljer några rader, läser och kommenterar dem, varefter alla kan delta i samtalet. Romanen bestäms senare.

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska,
tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com

Tid: Varje tisdag 12/9–28/11
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

67. Italiensk konversation C2

Konversation och diskussion på italienska för dig med goda kunskaper i italienska. Kursbok för den här terminen är ... *che Dio perdona a tutti* av Pierfrancesco (Pif) Diliberto (Feltrinelli Editore). Annat material kan tillkomma i samråd med deltagarna, och en italiensk klassiker kommer att föreslås.

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska,
tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9–27/11
kl. 18.00–19.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 800 kr.

68. Latin 3e terminen

Vi fortsätter att studera det latinska språkets grunder genom att läsa tillrättalagda texter samt ett par originaltexter enligt deltagarnas önskemål. Vi fortsätter studiet av citat av kända romare. Särskild vikt läggs vid studiet av ord som levt vidare i moderna språk. Roms tidigaste historia belyses på olika sätt i samband med textläsningen. Nya deltagare med någon förkunskap i latin är välkomna! Kurslitteratur: Erik Tidner *Liber primus Latinus*, 3. uppl. samt kopierat material.

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com

Tid: Varje torsdag 14/9-7/12 (ej 2/11)
kl. 15.15-16.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

69. Latin 8e terminen. Varia – Från romerska måltidsvanor till Mozarts Requiem

Vi läser om romerska måltidsvanor i antiken, tar oss sedan an en text av Adam av Bremen, några dikter i Carmina Burana och avslutar med texten till Mozarts Requiem. Vi studerar det grekiska alfabetet samt några grekiska prefix, baser och suffix. Den latinska grammatiken repeteras. Latinska ords utveckling till moderna språk studeras. Nya deltagare är välkomna! Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!* och *Vivat litteratura Latina!*

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com

Tid: Varje torsdag 14/9-7/12 (ej 2/11)
kl. 13.15-16.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

70. Latin 15e terminen. Texter från antiken och medeltiden

Från den antika litteraturen läser vi några texter ur historieskrivaren Tacitus' *Annales* samt några passager ur poeten Vergilius' stora epos *Eneiden*. Några texter ur Gamla Testamentet studeras liksom den medeltida hymnen *Stabat mater*. Övriga texter enligt deltagarnas önskemål. Vi påbörjar en systematisk grammatikrepetition och uppmärksammar som alltid latinska ords betydelseutveckling. Kurslitteratur: Kopierat material.

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com

Tid: Varje torsdag 14/9-7/12 (ej 2/11)
kl. 11.15-12.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

71. Latin – avancerad nivå, Grupp 1

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter, prosa och poesi, från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid, t.ex. Vergilius: *Eclo-ga*, Mordet i katedralen ur *Vita S. Thomae Cantuariensis*, Ludvig Holberg i Rom, Olaus Magnus: Ur *Historia de gentibus septentrionalibus*. Grammatik med tonvikt på syntax. Övningar i grammatik, ordkunskap och ordbildning enligt utdelat material. Översättning till latin. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Etymologier. Det romerska samhället, arkitektur, konst, historia, mytologi främst i anslutning till lästa texter. Korta, individuella föredrag. Romersk måltid. Kurslitteratur: Texter, övningar samt andra aktuella dokument som delas ut under terminens gång. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 070-938 38 62, ekmanmonika@gmail.com

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11
kl. 11.00-12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 800 kr.

72. Latin – avancerad nivå, Grupp 2

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter från klassisk tid, medeltid eller tidigmodern tid, t.ex. Seneca: *Apocolocyntosis*, Mordet i katedralen ur *Vita S. Thomae Cantuariensis*, Ludvig Holberg i Rom, Carolus Ogerius: *En fransman på äventyr i Uppland*. Grammatik med tonvikt på syntax. Översättning till latin. Latin i moderna språk. Ordkunskap och ordbildning med övningar. Etymologier. Sentenser och citat. Historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur i anslutning till lästa texter. Individuella presentationer enligt tema som bestäms med gruppen. Kurslitteratur: Utdelat textmaterial med kommentarer, ordlistor och övningar. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 070-938 38 62, ekmanmonika@gmail.com

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11
kl. 13.30-15.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble.

Avgift: 800 kr.

73. Nordsamiska A2

Fortsättningskurs (trettonde resp. åttonde terminen). Läsning av Åsa Larsson *Fiskes juolgi* samt valda dikter som delas ut vid lektionerna. Ordbildningslära. Enklare översättningsövningar och enkel konversation. Referenslitteratur: Mikael Svonni *Modern nordsamisk grammatik*.

Lars-Gunnar Larsson, professor em. i finsk-ugriska språk, Uppsala universitet, tfn 073-327 77 99, larsson.larsgunnar@gmail.com

Tid: Varje onsdag 13/9-29/11
kl. 12.30-14.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

74. Polska A1 4e terminen

Vi fortsätter att fördjupa oss i ordförråd och polsk grammatik samt arbetar kontinuerligt med uttalsträning. Utöver kursboken övar vi även läsförståelse av språkligt enklare texter och dialoger om vardagssituationer samt korta dikter och sånger, som utgångspunkt för muntliga och i viss mån även lättare skriftliga övningar av olika slag. Vi fortsätter också att göra nedslag i polsk litteratur, kultur och samhällsliv. Personer som har lite förkunskaper i polska eller kommit i kontakt med språket för länge sedan och vill återuppta en del av dessa språkkunskaper, är även de varmt välkomna. Kurslitteratur: Joanna Nicklasson-Mlynarska *Polska 1, Textbok*, Folkuniversitetets förlag 2005 (eller senare uppl.), kan köpas via Akademibokhandeln, Adlibris eller Bokus.

Anna Packalén Parkman, professor em. i polska, Uppsala universitet, tfn 073-733 54 23, anna.packalen@moderna.uu.se

Tid: Varje måndag 11/9–11/12 (ej 6/11, 27/11)
kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark.

Avgift: 800 kr.

75. Ryska A2

Ges delvis som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Vi går vidare i läroboken *Ruslan 2* med textläsning, centrala ord och fraser, uttal, grammatik och en del realia. Hemma förbereder deltagarna enkla små presentationer, som framförs muntligt på lektionerna. Därutöver övar vi det talade språket via hörövningar, dialoger, samtal och enkla tolkövningar. Det skrivna språket tränas med hjälp av översättning, skriftliga grammatikövningar, en kort egenproducerad text och ibland diktamen. Vi läser även någon enkel dikt. Deltagarna uppmuntras att påverka studietakt och arbetssätt. Varannan träff sker i lokal och varannan digitalt via Zoom. Med detta upplägg räknar vi med att både utnyttja de tekniska fördelar som Zoom erbjuder och de sociala fördelar som fysiska möten erbjuder. Om du är förhindrad att komma till lektionen när vi träffas i lokal så erbjuds du att passivt följa lektionen via Zoom. Kurslitteratur: Langran, Veshnyeva *Ruslan Ryska 2* Textbok. Ljudfilerna till texter, hörövningar och ett antal andra resurser finns gratis tillgängliga på *Ruslan Limited*. Erik Fält *Kort rysk grammatik*.

Sven Jonsson, f.d. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, tfn 073-075 15 70, svenjonsson@gmail.com

Tid: Varje tisdag 12/9–28/11
kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Skogstibble jämna veckor samt udda vecka 21/11, Zoom övriga veckor.

Avgift: 800 kr.

76. Ryska B1

En konversationsinriktad cirkel som baserar sig på vår lärobok. Vi vidareutvecklar ordförrådet även inom andra ämnen, t.ex. rysk litteratur, bildkonst, musik och samhällsliv. Vi ska ägna mycket tid till muntliga samtal för att träna förmågan att konversera om vardagsliv och om mer filosofiska ämnen. Samtidigt lägger vi stor vikt vid att träna i att uttrycka åsikter, ställa frågor, göra korta presentationer och att diskutera. Kurslitteratur: *Ruslan Ryska 3*.

Tamara Torstendahl Salytjeva, fil.dr h.c., Uppsala universitet, tfn. 073-627 09 03.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11 (ej 10/4)
kl. 10.45–12.15.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

77. Spanska A1 1a terminen

Nybörjarcirkel (första terminen). Vi börjar från grunden och lär oss uttal, basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitte-

ratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje onsdag 13/9–6/12 (ej 1/11)
kl. 10.30–12.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

78. Spanska A1 3e terminen

Vi fortsätter att utöka ordförrådet och lär oss grundläggande grammatik om presens och futurum. Vi arbetar med språkligt enkla texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Vi lär oss realia om den spansktalande världen. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje tisdag 12/9–5/12 (ej 31/10)
kl. 8.00–9.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

79. Spanska A1 4e terminen

Vi fortsätter att utöka ordförrådet och lär oss grundläggande grammatik om futurum och närmaste dåtid. Vi arbetar med språkligt enkla texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Vi lär oss realia om den spansktalande världen. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje fredag 15/9–8/12 (ej 3/11)
kl. 8.20–9.50. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

80. Spanska A1 5e terminen

Vi fördjupar kunskaperna om framtid och närmaste dåtid och fortsätter att bredda ordförrådet. Vi arbetar med texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Vi lär oss mer realia om den spansktalande världen. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 2*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje fredag 15/9–8/12 (ej 3/11)
kl. 11.45–13.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

81. Spanska A2 3e terminen

Vi ökar på vårt ordförråd och fortsätter att samtala om vardagssituationer. Vi arbetar med grammatikgenomgångar samt skriftliga och muntliga övningar. Vi lär oss mer

om att uttrycka oss i dåtid. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl., *Caminando 2*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje måndag 11/9–4/12 (ej 30/10)
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

82. Spanska B1 1a terminen

Vi fortsätter att öka på ordförrådet och att samtala om vardagssituationer, aktuella ämnen och olika traditioner i den spansktalande världen. Vi arbetar med grammatikgenomgångar samt skriftliga och muntliga övningar. Vi fördjupar kunskaperna för att uttrycka oss i olika former av dåtid. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl., *Caminando 3*, 4. uppl.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje tisdag 12/9–5/12 (ej 31/10)
kl. 9.45–11.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

83. Spanska B1 3e terminen, Grupp 1

Vi samtalar både om vardagssituationer och om aktuella ämnen. Vi fortsätter att lära oss om olika kulturer och traditioner i den spansktalande världen. Vi arbetar med grammatikgenomgångar samt skriftliga och muntliga övningar och vi fördjupar oss i att uttrycka oss med olika tempus. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl., *Caminando 4*, 4. uppl. Parallellcirkel med samma innehåll som nr 84.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje fredag 15/9–8/12 (ej 3/11)
kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

84. Spanska B1 3e terminen, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som nr 83.

Tid: Varje torsdag 14/9–7/12 (ej 2/11)
kl. 11.30–13.00. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

85. Spanska C1

Praktisk kommunikation genom inläsning av autentiska texter samt användning av andra medier för samtal om diverse ämnen anknutna till den spansktalande världen. Dessutom korta föredrag från varje deltagare om olika ämnen. Vi pratar endast på spanska. Arbetsmaterial bestäms i samråd med deltagarna under kursen.

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 076-555 61 37.

Tid: Varje tisdag 12/9–5/12 (ej 31/10)
kl. 11.30–13.00. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

86. Tyska A2

En cirkel för dig som en gång läst tyska men ej fått tillfälle att tala språket tillräckligt. Nya deltagare är välkomna. Vi bygger ordinlärning och fraser huvudsakligen på enklare dialoger ur läroboken. Tonvikten ligger på kommunikation och muntlig färdighet. Vi fokuserar på det talade språket i dialogform i vardagliga situationer. Vi arbetar med ordförråd och med användbara fraser. Grammatik tar vi upp vid behov i anslutning till texter. Utöver läroboken ingår autentiskt digitalt audiovisuellt material och texter om det som händer i den tysktalande världen idag. Detta för att öva förmågan att förstå ett vuxnare språk. Kurslitteratur: Karnland, Odeldahl, Hofbauer, Vasiliadis *Lieber Deutsch 2 2.0* (2017).

Eva Danielsson, fil.dr, f.d. gymnasielektor i tyska, tfn 070-241 84 99, eva.b.dson@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9–11/12 (ej 30/10, 13/11)
kl. 14.45–16.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 800 kr.

87. Tyska B1

Vi bygger ordinlärning och fraser huvudsakligen från dialoger och övningar ur läroboken. Tonvikten ligger på kommunikation och muntlig färdighet. Grammatiska frågor behandlas i anslutning till texter och övningar. Kortare berättelser, dikter och noveller av olika svårighetsgrad och olika författare från det tyskspråkiga området för att förstå och kunna använda ett mer avancerat språk ingår i kursen. Lärobok: *Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Lehr und Arbeitsbuch Teil 1 B1 plus* (Ute Koithan/Helen Schmitz/Tanja Sieber/Ralf Sonntag) Klett Verlag. Beställs på nätet t.ex. via Adlibris eller amazon.de

Hubert Ittner, leg. f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 070-725 22 45, hubertittner@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9–4/12 (ej 6/11)
kl. 12.45–14.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr.

88. Aktuelle deutsche Filme

Cirkeln vänder sig till de som intresserar sig för tysk film, både äldre och nyare och med både kända och mindre kända regissörer. Filmerna har tyskt tal men har undertexter på alternativt svenska/tyska/engelska, varför även andra intresserade än de tyskstudierande kan delta i cirkeln. I anslutning till varje filmvisning inbjuds deltagarna att på valfritt språk diskutera vad de sett.

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Tid: Varje tisdag 3/10–28/11
kl. 15.15–17.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

89. Deutsch im Alltag B2

Cirkeln vänder sig till de som läste tyska en gång för länge sedan och som nu vill arbeta med språket igen för att kunna läsa och förstå tysk tidningstext och tysk skönlitteratur och för att kunna tala tyska för personliga behov. Även den grammatik som behandlas syftar främst till att deltagarna ska utveckla sin förmåga att kommunicera och tar därför avstamp i deltagarnas eget skrivande.

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Tid: Varje tisdag 3/10-19/12
kl. 13.00-14.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4.

Avgift: 800 kr.

90. Tysk konversation B2 och uppåt

En konversationscirkel för dig som har relativt goda kunskaper och vill hålla språkfärdigheten vid liv eller utveckla din förmåga att tala. Tonvikten ligger på kommunikation och muntlig färdighet. Vi övar lättare såväl som mer komplicerade samtal i olika situationer, dels utifrån givna mallar ur läroboken, dels utifrån bilder eller korta berättelser. Litterära texter och dikter av varierande svårighetsgrad bildar också underlag för samtal som övar upp din förmåga och vilja att uttrycka egna upplevelser, erfarenheter och åsikter. Vi lär känna några klassiska och nutida författare från den tysktalande delen av världen. Fristående material utöver kursboken delas ut av kursledaren. Lärobok: *Aspekte neu. Mittelstufe Deutsch. Lehr und Arbeitsbuch Teil 1 B1 plus* (Ute Koithan/Helen Schmitz/Tanja Sieber/Ralf Sonntag) Klett Verlag.

Beställs på nätet t.ex. via Adlibris eller amazon.de

Hubert Ittner, leg. f.d. gymnasie lärare i tyska, tfn 070-725 22 45, hubertittner@gmail.com

Tid: Varje måndag 11/9-4/12 (ej 6/11)
kl. 14.45-16.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Åland.

Avgift: 800 kr

91. Deutsch für Fortgeschrittene C1-C2

Ges delvis som distansundervisning med hjälp av nätverktyget Zoom.

Cirkelnns övergripande syfte är att utifrån deltagarnas egna intressen erbjuda möjligheter att kommunicera i tal och skrift om kultur och samhällsfrågor med hjälp av nyhetssändningar, tidningstexter och skönlitteratur. Hur denna cirkel kommer att utformas bestäms av deltagarna gemensamt.

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Tid: Varje onsdag 4/10-20/12
kl. 10.30-12.00. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Drottninggatan 4 jämna veckor, Zoom udda veckor

Avgift: 800 kr.

Resor & studiebesök

Kalendarium

6 sept	Stadsvandring i Uppsala centrum
13 sept	Stadsvandring i Gunnar Leches fotspår
4 okt	Millesgården
17 okt	Östasiatiska museet, tehuset och etnografiska museet
22 okt	Folkoperan: Dmitri Sjostakovitj
9 nov	Nationalmuseum
30 nov	Skultuna messingsbruk
17 dec	Dramaten: Tolvskillingsoperan

Resegruppen

Lena Ahnlund	070 892 37 30
Jeanette Backman	070 381 98 02
Mia Bellqvist	070 514 65 91
Eva Carlestål	070 826 77 30
Anki Mattisson	070 978 15 32
Hans Svensson	070 699 48 07
Mia Virving	070 968 76 36

6 sept. Stadsvandring i Uppsala: Från Celsiusastronomen till Lindormen

Vi tar oss ofta inte tid att se allt det vackra och intressanta i Uppsala. På den här vandringen i centrala Uppsala uppmärksammar vi olika hus, fasader, fönster, dörrar, grindar, balkonger, burspråk, innergårdar, konstverk och detaljer.

Här är några av de frågor som kommer att besvaras under vandringen:

- * Var finns ALMA-stråket och vad är det?
- * Var ligger Delphinska huset?
- * Vad är det för markplatta utanför Linnéträdgården?
- * Var startade den stora stadsbranden 1702?
- * Var låg Ernanderska gården?

Vandringen pågår ca 2 timmar.

Tider: Onsdag 6 september. Samling vid statyn Celsiusastronomen, i korsningen Svartbäcksgatan/S:t Persgatan kl 13.00. Avslutning vid Järnbron.

Pris: 175 kr.

Ansvarig: Mia Virving.

Öppen anmälan: Måndag 21 aug. t.o.m. sönd 27 aug.

Lottning: Måndag 28 aug., därefter direktanmälan.

13 sept. Stadsvandring i Uppsala: I Gunnar Leches fotspår

Gunnar Leche var Uppsalas stadsarkitekt under åren 1920-54 och han satte sin prägel på staden. Vi ser flera exempel på hus han ritat i Fålhagen och i centrala stan, i olika stilar. Vi får även veta lite mer om privatpersonen Gunnar Leche.

Några frågor som kommer att besvaras under vandringen:

- * Vad är "Rävlyan" och var ligger den?

- * Vad kallades en del av Leches dekorationer för?
- * Vad är föreningshus och vilka bodde där?
- * Vad var "Lilla London" och var ligger den?
- * Vad var "Koftans undergång"?

Vandringen pågår ca 2 timmar.

Tider: Onsdag 13 september. Samling på Vaksala torg, framför entrén till Vaksalaskolan kl 13.00.
Avslutning vid Upplandsmuseet.

Pris: 175 kr.

Ansvarig: Hans Svensson.

Öppen anmälan: Måndag 28 aug. t.o.m. söndag 3 sept.

Lottning: Måndag 4 sept., därefter direktanmälan.

4 okt. Millesgården: The Power of Pattern – textilkonst

På Millesgården, som en gång byggdes av skulptören Carl Milles and hans fru konstnärinnan Olga Milles, visas i höst verk av Kaffe Fassett, en av samtidens mest färgstarka och innovativa konstnärer inom textilkonst. Vi börjar dagen med en tidig lunch på museets restaurang, innan vi får en guidad tur av utställningen. Tid kommer också att ges för besök i museibutiken och i skulpturparken (observera att den senare inte är handikappanpassad).

Tider: Onsdag 4 oktober. Avfärd från Stationsgatan Hpl E3 kl. 9.00 och åter i Uppsala ca kl. 16.00.

Pris: 830 kr.

Ansvariga: Eva Carlestål och Lena Ahnlund.

Öppen anmälan: måndag 11 sept. t.o.m. söndag 17 sept.

Lottning: måndag 18 sept., därefter direktanmälan.

17 okt. Östasiatiska museet och tehuset, Etnografiska museet

I denna resa ges en inblick i japansk kultur. Japanintendent Petra Holmberg ger en specialvisning av "Japan. Föremål och bilder berättar" på Östasiatiska museet. Efter lunch i restaurangen på Etnografiska museet blir det en visning av tehuset samt en kort presentation av teceremonin. Det nuvarande tehuset är byggt 1990. Redan 1935 uppfördes ett tehus bredvid Etnografiska museet på initiativ av japanologen Ida Trotzig. Denna byggnad som sägs vara det första tehuset i Europa, brann 1969. Vi får också möjlighet att på egen hand se utställningen "Japan – bild och självbild".

Resan är öppen för USU:s alla medlemmar men företräde ges för deltagare i serien "Japanbilden. Nedslag i japansk konst och kultur."

Tider: Tisdag 17 oktober. Avfärd från Stationsgatan, Hpl E3 kl. 9.00. Åter i Uppsala ca 16.30.

Pris: 795 kr. resa inkl. busskaffe och lunch.

Ansvariga: Jeanette Backman och Mia Virving.

Öppen anmälan: Måndag 25 sept. t.o.m. sönd 1 okt.

Lottning: Måndag 2 okt., därefter direktanmälan.

22 okt. Folkoperan: Tidens larm – musikteater om D. Sjostakovitj

Skådespelaren Johan Ulveson gör rollen som tonsättaren Dmitrij Sjostakovitj i en musikteateruppsättning

som bygger på Julian Barnes roman. Dramatiseringen är gjord av Joakim Sten och för regin står Folkoperans konstnärliga chef Tobias Theorell. Övriga medverkande är operasångerskan Lovisa Huledal, pianisten Dmitry Tyapkin och Folkoperans orkester.

Sjostakovitj tonsättargärning har debatterats. Var han en kompositör som spelade med för att överleva eller blev han till en marionett som tonsatte drömmen om Storrysland? I en värld där diktaturerna blir fler och tankar om kulturen som nationens tjänare blir allt vanligare även i demokratier, är historien åter högaktuell.

Johan Ulveson gör ett ömsint men samtidigt oförsonligt porträtt av en människa som i kampen mellan överlevnad och den konstnärliga friheten tvingas leva i ett surrealistiskt limbo. Ena dagen uppburen och hyllad av Partiet och nästa dag en persona non grata som fruktar för sitt och sina närmastes liv.

Föreställningen är ca 1 tim och 30 min. utan paus.

Tider: Söndag 22 oktober. Avfärd från Stationsgatan Hpl E3 kl. 14.15 och åter i Uppsala ca kl. 19.00.

Pris: 920 kr.

Ansvariga: Mia Bellqvist och Lena Ahnlund.

Öppen anmälan: måndag 18 sept. t.o.m. söndag 24 sept.

Lottning: måndag 25 sept., därefter direktanmälan.

9 nov. Nationalmuseum: Trädgården – konst och kultur under sex sekler

Följ med ut i Trädgården! Utställningen handlar om hur mytiska och verkliga trädgårdar har skildrats i konsten, men också om hur konsten lämnat spår i trädgårdarna, från medeltiden och fram till idag. Drygt 300 konst- och konsthantverksföremål av konstnärer som Rembrandt, Watteau, Le Nôtre, Monet, Renoir, Carl Larsson visas. Även några samtida konstnärer som Peter Frie och Emma Helle finns med.

Tider: Torsdag 9 november. Avfärd från Stationsgatan Hpl E3 kl. 9.30 och åter i Uppsala ca kl. 16.00.

Pris: 900 kr. Guidad visning och lunch på museets restaurang ingår.

Ansvariga: Jeanette Backman och Mia Virving.

Öppen anmälan: måndag 16 okt. t o m söndag 22 okt.

Lottning: måndag 23 okt., därefter direktanmälan.

30 nov. Skultuna Messingsbruk

Följ med till ett av världens äldsta aktiva mässingsbruk grundat 1607 på order av Karl IX. Dagen börjar med en guidad promenad i bruksområdet (rejåla skor rekommenderas), varefter vi åter lunch på Bistro Bruket. Efter lunch ges tid att på egen hand besöka det nyrenoverade museet och Skultunas designbutik. Bruket inrymmer även en designbutik med produkter från bland annat Marimekko, Klong, Orrefors och Kosta Boda. I det två outletbutikerna återfinns produkter från en rad olika designere. Kanske ett tillfälle att julklappshandla?

Tider: Torsdag 30 november. Avfärd från Stationsgatan Hpl E3 kl. 9.00 och åter i Uppsala ca kl. 16.00.

Pris: 650 kr.

Ansvariga: Eva Carlestål och Mia Virving

Öppen anmälan: torsdag 9 nov. t o m torsdag 16 nov.

Lottning: fredag 17 nov., därefter direktanmälan.

17 dec. Dramaten: Tolvskillingsoperan

Dramaten rullar ut röda mattan och bjuder in till en musikalisk galaföreställning till kapitalismens ära. Bertolt Brechts och Kurt Weills Tolvskillingsoperan uruppfördes i Berlin 1928. Den blev omedelbart en succé och har under de snart hundra år som gått sedan dess blivit en modern klassiker. I synnerhet är Kurt Weills musik älskad och flera av sångerna har fått ett eget liv utanför teaterscenerna och tolkats av en lång rad kända artister.

Regissören Sofia Adrian Jupither har tidigare med stor framgång regisserat allt från operor till Lars Norén.

Föreställningen är ca tre timmar. Dryck och lättare förtäring innan föreställningen och till pausen kan beställas på Dramatens webbplats.

Tider: Söndag 17 december. Avfärd från Stationsgatan Hpl E3 kl. 14.00 och åter i Uppsala ca kl. 21.00.

Pris: 830 kr.

Ansvariga: Mia Bellqvist och Jeanette Backman.

Öppen anmälan: måndag 23 okt. t o m söndag 29 okt.

Lottning: måndag 30 okt., därefter direktanmälan.

6 jan. -24 Berwaldhallen: Trettondagskonsert

Följ med till Berwaldhallen och den festliga Trettondagskonserten, där husbanden Radiosymfonikerna och Radiokören inklusive solister bjuder på en konsert av det lättsammare slaget. På dirigentpulten står Dalia Stasevska, en ung ukrainsk-finsk dirigent och violinist, som fått sin utbildning i Finland och nyligen utsetts till Lahtis stadsorkesterns chefsdirigent. Repertoaren är inte fastställd, men solister blir årets "Klassiska artist i P2" unga sopranen Johanna Wallroth och från Operan välkände barytonen Ola Eliasson. Konferencier är skådespelaren Mattias Nordkvist som setts i "Vår tid är nu".

Mer information i MB 5.

Ansvarig: Lena Ahnlund

Claude Monet, Näckrosor, Göteborgs konstmuseum. Utförd 1907

Övriga aktiviteter

Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Goldsingers är USU:s egen kör och sjunger allt som är kul, både stämsång och unisont.

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 070-994 23 03.

Tid: Varje onsdag 30/8-15/11 kl. 11.15-12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen (dock annan lokal 8/11).

Avgift: 800 kr.

Anmälan: Som för serier och cirklar.

Jazzensemble

Jazzensemblen fortsätter på sin fjortonde termin. Ensemblen söker en trombonist och en vokalist. Välkommen att kontakta ansvariga.

Ansvariga: **Jürgen Linder**, docent i psykiatri, repetitör, tfn 070-729 26 06, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, med.dr h.c., Uppsala universitet, tfn 073-508 68 83. Maestro vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Fredagar jämna veckor 8/9-1/12 kl. 13.15-14.45.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 2 100 kr.

Trestegshumling – Konsten att brygga 20 liter öl med en 10-literskastrull

Humle har satt tydliga spår i vår agrara historia och historiskt spelat en viktig roll i Sverige. Redan från 1400-talet fanns det lagar som krävde att varje bondgård skulle odla 200 humlekloner. Lagen gällde under 400 år fram till 1860. Humle konserverade öl från infektioner. Drängars och pigors ölkonsumtion räddade säkert måna från att få kolera. Idag konserverar humle fortfarande öl samtidigt som det ger ölet den slutliga smaken. Ölets arom, smak och bitterhet fås genom att olika humlekottar kokas olika länge. Normalt kokar man 20 liter öl i en 30-literskastrull. Kjell Aleklett har utvecklat en för världen ny metod där man humlar ölet i tre steg och genom det kan koka 20 liter öl med en 10-literskastrull. Svenskt humle blir en viktig del av cirkeln. De sex träffarna behandlar allt från humlets kulturhistoriska betydelse till information om vatten, malt, humle och jäst. Deltagarna får praktiskt lära sig olika moment under ölbryggningen och göra studiebesök vid Humleriket Sverige i Sävja och mikrobryggeriet Ångkvarn i Uppsala.

Bryggarmästare: **Kjell Aleklett**, fysiker och professor em. i geovetenskap, tfn 072-727 29 90.

Tid: Varannan måndag 18/9-27/11 kl. 10.30-12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, rum Danmark samt studiebesök 16/10 Sävja och 13/11 Ångkvarn.

Avgift: 400 kr.

Anmälan: som till serier och cirklar.

Anmälan

Allmänt

Du måste vara medlem i Uppsala Senioruniversitet för att delta i våra aktiviteter. Detta gäller även Tisdagsföreläsningarna där du får scanna ett giltigt medlemskort eller ett ID-kort. Detta gäller också eventuell ledsagare.

Medlemsavgiften måste vara betald och registrerad för att du ska kunna antas till våra aktiviteter. Du kan anmäla dig till medlemskap och aktivitet samtidigt men blir antagen till aktiviteten först när medlemsavgiften är betald.

Serier och cirklar räknas i studietimmar. En studie-timme är 45 minuter.

Avgifter

Se respektive aktivitet. Kursmaterial ingår i regel inte. Tisdagsföreläsningarna fordrar medlemskap men ingen anmälan eller avgift.

Anmälningförfarande

Du kan anmäla dig till våra aktiviteter antingen under Program/anmälan på vår webbplats, www.usu.se, eller genom att skicka in anmälningblanketten nedan (eller brev med motsvarande uppgifter). Om du anmäler via webbplatsen får du direkt besked per e-post att din anmälan tagits emot.

Anmälan via telefon eller e-post tas INTE emot och kan INTE heller göras direkt till serieansvarig, cirkelledare eller reseledare.

Utförliga anvisningar finns på www.usu.se under Program/anmälan.

Anmälningar via blankett läggs in i systemet av sekretariatet, och besked om utfallet sänds med post. Blankettanmälan ger inte förtur.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirklar. Detta gäller inte dem som följt språkcirklar vilka fortsätter på högst nivå A2 och som betalat för fortsatt deltagande senast 10 augusti 2023.

Serier och cirklar

Under några dagar, 16-22 augusti, är det öppen anmälan, benämnd Lottning på webbplatsen. Alla som anmäler sig under den perioden deltar i lottning om platserna den 23/24 augusti. Besked om utfallet kommer per e-post. Den 23 augusti slår systemet om till Direktanmälan. Den som anmäler sig då kommer med direkt om det finns plats, och får köplats efter dem som deltagit i lottningen om det är fullt.

För resor

Tidpunkter för öppen anmälan och lottning anges för varje resa.

Du kan uppge att du absolut vill resa tillsammans med annan medlem, s.k. *partneranmälan*. Vid lottningen får antingen båda, eller ingen, plats.

Övriga aktiviteter

Se respektive aktivitet vad som gäller.

Betalning

När man blivit antagen till en aktivitet sänds e-post med

betalningsanvisning. Brev sänds till den som saknar e-post. Avgiften betalas antingen med angiven Swishlänk eller med bankgiro. Observera att vi har nytt bankgiro-nummer. Ange OCR-numret och ändra inte beloppet.

Avgiften behöver inte betalas före första sammankomsten om fakturans sista betalningsdag ligger senare.

Biljetter och kallelser

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie i lokal.

Aktuell biljett kommer att finnas på Mina sidor. Till den som inte har tillgång till Mina sidor via mobiltelefon skickas biljett före seriestart, per brev. Den som inte har sin biljett eller har problem med mobiltelefonen ska gå till föreläsningen ändå och prickas då av på lista.

Inga kallelser till cirklar skickas ut.

Meddela alltid cirkelledare resp. reseledare vid förhinder.

Resor

Dagen före arrangemanget sms-ar vi alla deltagare med uppgift om tid och plats för möte eller avresa.

Krav på förkunskaper, cirklar

Se respektive cirkel. Se även Nivåskala för språkstudier. Vid osäkerhet, kontakta cirkelledaren.

Lediga platser?

Anmäler man sig till fullbokad aktivitet (röd prick på webbplatsen) erhåller man automatiskt en reservplats, och får besked om reservplatsnummer via e-post. Aktuellt könummer visas på webbplatsens Mina sidor. Har anmälan till fullbokad aktivitet kommit in via blankett sätts medlemmen på reservplats och kontaktas.

Om en plats blir ledig kontaktas reserver, i turordning.

Avbokning och byte av serie/cirkel

Under tiden för öppen anmälan, och om man är reserv, kan man fritt ändra sina bokningar. När man blivit antagen till en aktivitet har man möjlighet att avanmäla sig senast två dagar efter första sammankomsten genom att kontakta sekretariatet. Då tas en administrationsavgift på 75 kr ut.

Byte räknas som avanmälan och ny anmälan (undantaget byte av språknivå).

Avbokning av resa

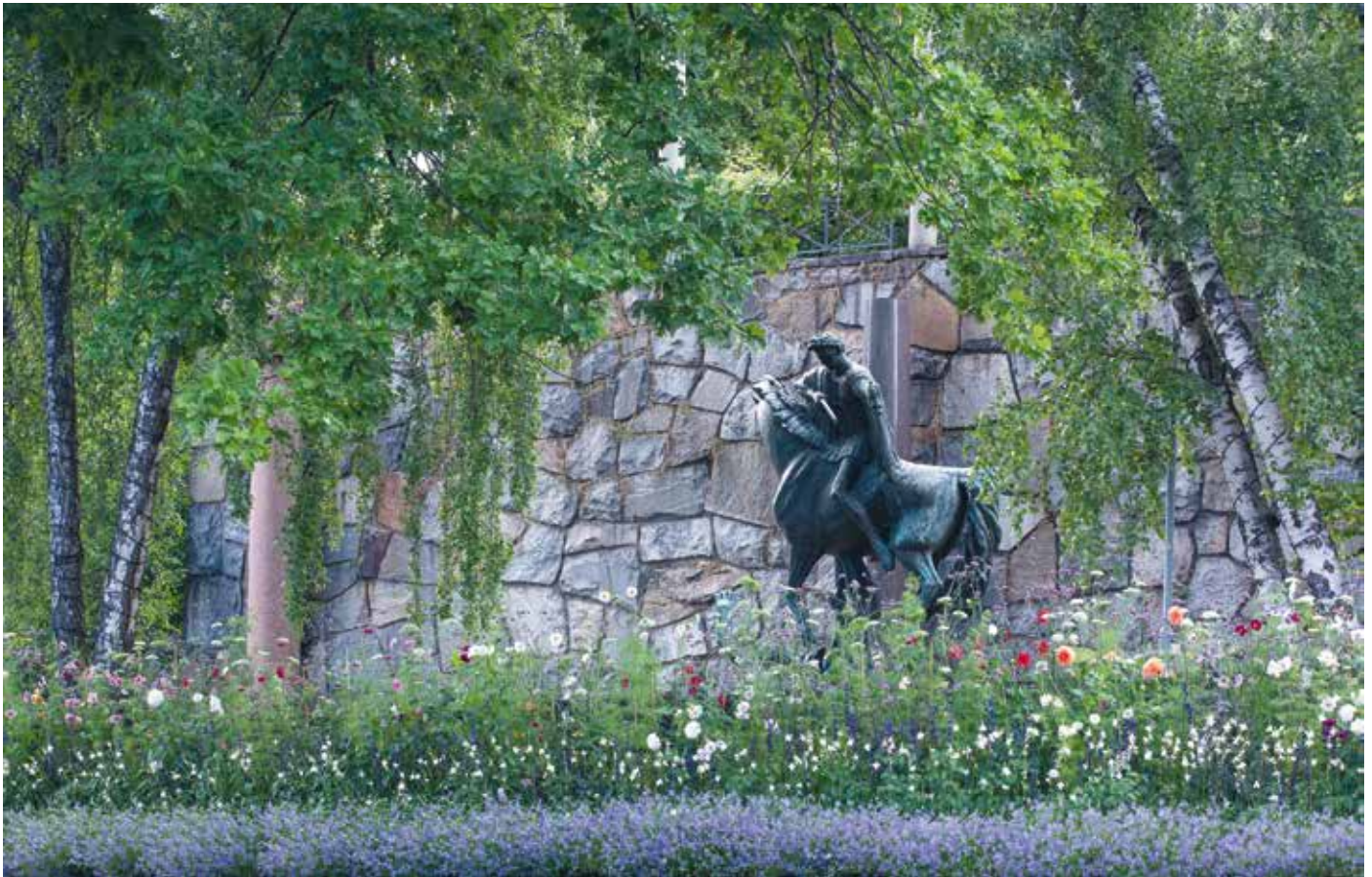
Anmälan är normalt bindande; du måste betala hela avgiften när du fått plats. Om du blir akut sjuk kan du överlåta inrikes resa till annan person.

Återbetalning/tillgodohavande

Om en aktivitet blir inställd och aktiviteten redan är betald, sparas pengarna i ett tillgodohavande. Därifrån dras automatiskt betalning för ny aktivitet samma eller kommande terminer. Man kan också be om återbetalning.

Ledsagare, hörhjälp

Om medlem med funktionsnedsättning har beviljats ledsagare av kommunen, kan USU utfärda ett gratis ledsagarkort. Kontakta sekretariatet. Medlem med hörselnedsättning kan beställa skrivtolk hos Region Uppsalas tolkcentral. Ledsagare och skrivtolk betalar ingen avgift

Millesgården, S:t Martin. Pressbild

för serier och cirklar men måste anmälas för att beredas plats vid deltagande i lokal.

Tillgänglighet och handikappanpassning

Våra lokaler är handikappanpassade. Alla res- och utflyktsmål inte är handikappanpassade. Kontakta reseansvariga om du är tveksam. I många fall kan problemen lösas i samarbete med personal på resmålet.

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker efter att katalogen tryckts anges på USU:s webbplats, www.usu.se och meddelas berörda deltagare. Programmet på webbplatsen, under Program/anmälan, uppdateras kontinuerligt.

ANMÄLAN TILL SERIER OCH CIRKLAR om du inte kan anmäla på www.usu.se

Medlemsnr: ..... Personnr*:.....Tel:.....

Namn: .....

Adress: .....

*Personnummer krävs för deltagande i cirkel. Har du inte meddelat det tidigare så notera det här.

Seriens eller cirkelns nummer och titel

Nr Titel

Vill du delta i fler aktiviteter? Skriv på baksidan.

Sänds till Uppsala Senioruniversitet, Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala

Vid grundandet av Uppsala Senioruniversitet 1979 valde vi att knytas till Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet, det som nu kallas Folkuniversitetet, och fick ett gott och nära nog avgörande stöd ¹.

Vår samverkan med Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet har fortsatt och har varit mycket värdefullt genom åren. I Uppsala handlar samarbetet främst om vissa administrativa tjänster och lokaler. Folkuniversitetet har vidare en kort introduktionsutbildning för våra cirkelledare och har bistått med utbildning av dem i Zoom kostnadsfritt. Senioruniversitetet och Folkuniversitetet är överens om att båda parter tydligt ska synliggöra samarbetet mellan föreningarna.

¹ Mer om starten och verksamheten våra tio första år finns i USU:s Rapport nr 1, se www.usu.se - Arkiv - Rapporter.

Uppsala
Senioruniversitet

Folkuniversitetet

